

FORDO PROGRAMA

Nesukėlė entuziazmo, bet gal jo ir nereikia

Jei manęs kas paklaustų, kokią išpūdį man padarė prezidento Fordo kalba jungtiniame atstovų rūmų ir senato posėdyje, pasakyčiau, kad ji priminė skautų sueigą, kur draugininkas ragino kiekvieną padaryti "gerą darbėlį" (skalbti šal-tam vandenį, gyventi ne taip karštai, be reikalo nevaižinėti) ir viskas pasitaisys. Negali sakyti, kad čia nebūtų tiesos, nes ir mažas paskiro žmogaus energijos suvar-tojimo sutaupymas viso kraš-to mastu imant reikią išpū-dingą naftos importo sumažinimą.

Tačiau gyvenimas nėra

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

lengvai kontroliuojama skau-tų sueiga, jis daugiau prime-na savanaužių tarpusavio kovą, kur geros valios ne-užtenka. Pagal ligšiolinę praktiką geriausia priemonė sumažinti energijos su-var-tojimą yra jos kainos, jei reikia mokesčiais, pakėli-mas. Tai, žinoma, kiekvie-nas tuojau pat pajustų ir griebtusi savų taupymo prie-monių, bet tai būtų labai ne-populiari priemonė, kurios kongresas prieš pat rinki-mus nedrįstų griebtis. Už-tat turbūt prezidentas jos ir

nesiūle. Vietoje to jis pasiū-lė labai nežymiai pakelti mo-kesčius šeimom turinčiom daugiau kaip 15.000 pajamų. Tie prašomi mokesčiai vidu-tiniai tokiom šeimom padidintų mokesčius 42 doleriais per metus t.y. sudarytų leng-vai pakeliamą našta. Nauji mokesčiai yra būtinai reika-lingi, nes ne tik dabartinis biudžetas nėra suvestas ga-las su galu, bet ateityje bus reikalinga daugiau lėšų padidėjusiam bedarbių skaičiaus šelpimui ir eventualiai net viešiesiems darbams finan-suoti.

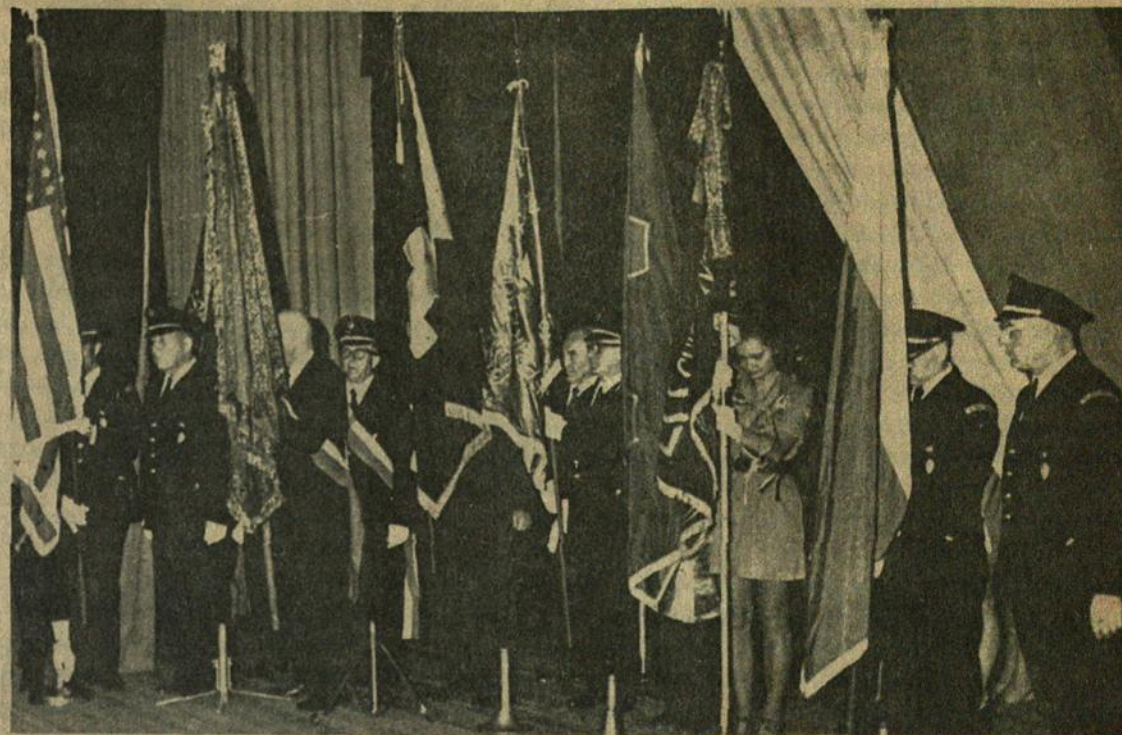
Nepaisant aiškaus reikalo, tas pasiūlymas negali būti populiarus: vieni aiškina, kad ir dabar jau mokama per daug mokesčių, kiti — kad mokesčius daugiau pakelti reikia tik turtinges-niems, tretį visai teisingai nurodo, kad visa JAV mo-kesčių sistema reikalinga rimtos ir gilios reformos.

Už tat aplamai paėmus Fordo kalbą nesukėlė entuziazmo, anot N.Y. Times: "Mr. Ford's speech was weak, flaccid and generally disappointing".

Toks griežtas sprendimas pateisinamas to laikraščio redakcijos pažiūra, kad JAV ir visas pasaulis yra didelė bėdoje, kuri reikalauja specialių riemonių ir griežtos vadovybės joms įgyven-dinti. Kas truputį ironiška, nes kol kas į visus vadus tas laikraštis žiūrėjo labai kri-tiškai. Istoriniai žiūrėti, visi vadai turėjo silpnų pusių, kurios neleisť nė vienam jų pergyventi laisvosios spau-dos tironiją.

Žinia, negali sakyti, kad JAV ir pasaulis neturėtų rimtų ateities problemų. Jei dėl įvairių priežasčių, įskai-tint ir gyventojų priauglio sumažėjimą, ūkis turi su-stoti augti ir plėstis, kapitalistinė ūkio sistema, iki šiol taip prisidėjusi prie žmonijos pažangos, pradeda netekti savo vertės ir turės būti pakeista. Bet kuo?

Tai tolimesnės ateities da-lykas. Kol kas būklę gali pa-gerinti ir prašomi kasdieniniai "geri darbeliai", lydi-mi po rinkimų kitų rimtes-nių priemonių. Už tat, nors laikraščiai, bendrai imant, Fordo kalbą sutiko be dides-nio entuziazmo, biržos reak-cija buvo teigiama, nes dar nėra tokių ženklų, kurie kal-bėtų apie tikrą katastro-fą. Atvirkščiai, jie prilei-džia pagerėjimą.

Prezidento Antano Smetonos minėjime Chicagoje organizacijų vėliavos scenoje.
V.A. Račkausko nuotrauka

CHICAGOJE IŠKILMINGAI PAMINĖTAS
PREZIDENTAS ANTANAS SMETONA

ANTANAS JUODVALKIS

A. Smetonos raštijos paroda

Antano Smetonos pager-bimas pradėtas š. m. spalio 4 d. spaudos ir jo gyvenimo

Mečys Valiukėnas, rengi-mo komisijos pirmininkas, atidaro iškilmingą posėdį.

vaizdų paroda Jaunimo Cen-tre.

Minėjimo komiteto pirm. Mečys Valiukėnas parodą atidaryti pakvietė prof. dr. Joną Puziną. Dr. Puzinas trumpai suminėjo A. Smetonos nuveiktus darbus ne tik kaip valstybininko, bet taip pat, kaip mokslininko ir ypač spaudos darbuotojo. Prašė visus pateiktus eks-ponatus vertinti ano meto dvasioje ir aplinkybėse.

Plačiau apie parodą ir jos eksponatus papasakojo re-daktorius Br. Kviklys. Di-džioji dalis šio rinkinio yra

jo paties nuosavybė, bet taip pat prisidėjo gen. kon-sulė J. Daužvardienė, J. Mackevičiai, St. Pieža, dr. J. Puzinas, dr. V. Maciūnas ir tėvai Marijonai. Ypatin-gą padėką pareiškė techniškajam vadovui Liudui Kai-riui, kuris šią parodą apifor-mino ir sutvarkė.

Iš pateiktų eksponatų ryškiau prasikišo A. Smetonos redaguotų laikraščių ir žurnalų komplektai, ypač akį patraukė "Vilniaus ži-nių" 1907 m. kompletas, "Vilties" 1907 m. spalio 10/23 d. numeris ir "Lietu-vos Aidas" (Litauisches Echo) 1917 m. spalio 20 d., o taip pat ir konfiskuotas numeris su Lietuvos Nepri-klausomybės paskelbimo de-klaracija. (Ne visus čia su-minėtus laikraščius redaga-

binta ant sienų, apėmė pil-nai apkrautus du kambari-us.

Parodoje buvau atidary-mo vakarą, kada buvo tirš-tai žmonių ir sunkiau gali-ma viską aprėpti. Pakartoti-nai apsilankiau sekmadie-nį, tuojau po vidurdienio, norėdamas dar kartą nuo-dugniau apžiūrėti. Lankyto-jų, nors ne taip gausiai, kaip atidarymo vakarą, bet nuolatinė srovė sruveno tarp stalų ir pasieniais.

Iš komiteto narių teko pa-tirti, kad ir šeštadienį lan-kytojų netruko. Jaunimo Centre veikiančios mokyk-los taip pat apsilankė paro-doje ir savo akimis pamatė istorinius įvykius, spaudos atgavimo rezultatus.

Ši paroda yra labai ver-tingas įnašas į visą A. Smetonos minėjimą. Kitos lie-tuvių kolonijos, norėdamos šią parodą parodyti savoje vietoje, kiek teko patirti, būtų galima įvykdyti (tuo reikalu reikia tartis su red. Br. Kvikliu, DRAUGO ad-resu).

Gyvoji Chicagoje lietuvių visuomenė dėkinga ne tik A. Smetonos minėjimo ren-gimo komitetui, bet ypač Br. Kvikliui ir L. Kairiui, už parodymą tokio gausaus kultūrinio lobio.

Pamaldos

Kaip buvo skelbta, pamal-dos už A. ir S. Smetonus, įvyko šv. Mergelės Marijos

(Nukelta į 2 psl.)

Lietuvos gen. konsulė. J. Daužvardienė kalba minėji-me.
V.A. Račkausko nuotr.

vo, kituose tik bendradar-biavo).

Platus skyrius yra iš A. Smetonos trumpos viešna-gės Amerikoje. Jo priėmi-mai Valstybės pareigūnų ir sutikimai lietuvių kolonijo-se. Įškarpos iš amerikietiš-kų laikraščių apie A. Sme-toną, kaip Valstybės presi-dentą tremtyje. Nepriklausomos valstybės gyvenimo ryškieji momentai, laikraš-čių bei žurnalų įvertinimai.

Atidarymo vakarą (nors Chicagoje tuo pačiu metu buvo ir daugiau parengi-mų), susirinko keli šimtai asmenų. Parodos atidary-me dalyvavo ir vysk. V. Briz-gys.

Smetonos raštijos paroda išdėstyta ant stalų ir iška-

Rašyt. Vytautas Alantas, buvęs Lietuvos Aido vyr. re-daktorius, skaito paskaitą apie prezidentą Antaną Sme-toną.
V.A. Račkausko nuotr.

ITALIJOS KOMPARTIJOS MİSLĖ

RIMAS DAIGŪNAS

Italijos komunistų parti-ja, PCI, yra stambiausia kompartija už Maskvos val-dų ribų. Tačiau demokrati-niuose Italijos rinkimuose ši partija tegali tikėtai koalici-jos bei susitarimų keliu da-lyvauti vyriausybės akcijo-je. Italijos komunistų parti-ja gyvena energingo šokėjo ant trampolino nuotaikomis: yra pajėgumas, yra trampli-nas, teikias atsaprumą ko-joms ir kūnui, bet nėra erd-vės dideliui šuoliui. Iki šiol veikianti demokratinio tvar-kymosi sistema sulaiko tą sprinterį ant trampolino. Kompartija tampa viena iš daugelio.

Kompartijos padėtis Ita-lijoje ir jos ryšiai su Mask-va ir Pekinu sudaro savotišką mįslę laisvosios vals-tybės. Palmiro Togliati, miręs Italijos komunistų va-das, savo laiku sulėdė parti-ją į drausmingą vienetą. Jis buvo aklas Lenino teori-jos adeptas: šalies valdymo pagrobimas bet kuriomis priemonėmis, proletariato, tai yra kompartijos, dikta-tūra. Šie Lenino taktikos manevrai buvo Italijos kom-partijos veikimo taktikos alfa ir omega. Bet, senda-mas, Togliati neišdirbo val-džios užgriebimo strategi-jos. Savo testamentu jis pa-vedė partijai eiti su diena. Gal būt jis numatė visuo-menės kitimo galimybes, gal būt jis buvo nuvilts maskvinės stagnacijos poli-tika?

Ir čia atsirado neįtikėti-nų reiškinų. Sovietinės in-vazijos į Čekoslovakiją me-tu, kada Maskva siuntė tan-kus prieš Aleksandro Dub-čeko reformas, Italijos komunistai ... užjautė Dub-čekui! Jie pritarė jo socializ-mo koncepcijai: "Socializ-mas turi būti su žmogaus vaidu". Tai reiškė: socializ-mas, nešamas iš Maskvos ant tankų vikšrų, turi žvėries snukį.

A. Dubčeko aktyviausias talkininkas Josef Smrkov-sky žuvo sąmyšyje ir Itali-jos kompartijos oficiozas "Unita" idėjo savo skiltyse Dubčeko laišką našlei Smrs-kovskienei. Šis laiškas ne-galėjo pasirodyti čekų spau-doje, kurią kontroliavo Maskvos emisarai.

Dar daugiau: žinomas Ita-lijos kompartijos politbiū-ro narys Davide Lajolo, "Unitoje" paskelbė protestą prieš Čekoslovakijos okupa-ciją. Jis tvirtino, kad A. Dubčeko reformos buvo tei-singos ir šaliai reikalingos.

"Tikras socializmas negali būti statomas svetimų šar-vuotųjų šešėlyje", pareiškė D. Lajolo.

1968 metai laikomi dras-tiškų italų komunistų pasi-sakymu prieš maskvinę so-cializmo interpretaciją me-tais. Būdingas sovietinių 'profsąjungų' visiškas su-niekinimas.

Kada Sovietų Rusijoje ita-lai pastatė sovietams au-tomobilų fabriką, kada dar-bininkams prie to fabriko gyventi buvo įsteigtas Tog-lijačio miestas, italai komu-nistai neprarado galvų. Partijos atstovai dažnai lankė Togliati vardo fabriką. Jie matė sovietinio darbininko beteisiskumą. Jie lygino tą beteisiskumą su Italijos 'Fiat' gamyklos darbininkų teisėmis demokratinėje Ita-lijoje.

"Sovietų darbininkai ne-turi geros profesinės są-jungos", Italijos komparti-ja paskelbė Italijos darbi-ninkams.

Bendrame suvažiavime promaskviniai čekai ir komunistai italai suskilo, susi-barė, kiekvienas deklaravo savo socializmo interpretaci-ją.

Įtarieji laisvos spau-dos stebėtojai visaip ver-tina šį idomų Italijos kom-partijos laikymąsi, kur tiek daug antimaskvinių išsišoki-mų. Kai kurie galvoja, kad ir Maskvos-Pekino kivičiai yra paprasta melo fabrika-cija, laisvam pasauliui kvai-linti. Tai priemonė privers-ti kapitalistinius kraštus, pa-

(Nukelta į 2 psl.)

Prof. dr. J. Puzinas atidaro Prezidento A. Smetonos raštų parodą Jaunimo Centre Chicagoje.
V.A. Račkausko nuotrauka

I minėjimą įnešant organizacijų vėliavas.

V.A. Račkausko nuotrauka

Iškilmingai paminėtas prez. A. Smetona

(Atkelta iš 1 psl.)

Gimimo (Marquette Parko) bažnyčioje. Mišias atnašavo klebonas kun. A. Zakarauskas, o prasmingą pamokslą pasakė Draugo moderatorius kun. Pr. Garšva. Solo giedoto solistė Margarita Momkienė ir muziko V. Baltrušaičio vadovaujamas choras.

Didžioji šventovė buvo pilnutėlė žmonių. Pamaldose dalyvavo ir daug organizacijų vėliavų.

Pamaldos vyko ir evang. liuteronų TĖVIŠKĖS parapijoje. Mišias atnašavo senj. kun. Trakis.

Akademija

A. Smetonos pagerbimo iškilminga akademija įvyko sekmadienį Maria HS auditorijoje. Žmonių prigužėjo pilnutėlė salė. Scenoje dominavo Lietuvos valstybės ženklas — baltas vytis, ap-

Birutė Pūkelevičiūtė praveda koncertinę dalį.

V. A. Račkausko nuotr.

Italijos...

(Atkelta iš 1 psl.)

eiliui remti, čia Maskvą, čia Pekiną.

Tomis pat įtaringomis akimis spauda stebi ir itališkus antimaskvinius elgesius. Kolumnistas J.P. Roche galvoja, kad Italijos kompartija pasauliui akių nemulina. Partija pergyvenanti tą tikrą organizavimosi periodą ir tai neišvengiama laisvos valstybės atmosferoje. Su tuo tenka sutikti. Panašų tarpusavių peštynių periodą pergyveno ir rusų bolševikų sparnas, įėjęs į socialdemokratų partiją savo konsolidacijos metu, 1900-1902 metais. Jeigu Italijos kompartija valdytų Italiją, būtų įsteigta absoliuti kompartijos diktatūra. Simpatijos Dubčekio reformoms ne būtų nė prisimintos.

Prez. Antano Smetonos veiklos ir raštijos parodą Chicagoje atidarant, kalba minėjimui ruošti komiteto pirmininkas Mečys Valiukėnas (dešinėje). Už jo stovi parodą atidavęs prof. J. Puzinas. Kairėje — parodos organizatorius Draugo redaktorius Br. Kviklys.

P. Maletos nuotrauka

juostas tautine vėliava. Dešiniame scenos kampe ant mažo staliuko, uždengto žalia gelumbe, stovėjo kuklus A. Smetonos atvaizdas. Prie paveikslą padėta graži rožių puokštė. Iš scenos apipavidalinimo susidarė įspūdis, kad minima valstybinė šventė, o ne buv. prezidento šimtasimtis gimtadienis.

Akademija pradėta vėliavų įnešimu ir himnais. Himnams vadovavo solistė G. Mažeikienė.

Komiteto pirm. Mečys Valiukėnas savo žodyje pastebėjo, kad susirinkome paminėti didįjį valstybininką, laikraštininką, tautos žadintoją ir pirmąjį Lietuvos Respublikos prezidentą Antaną Smetoną, jo šimtojo gimtadienio proga. Kvietė visus lietuvius jungtis ir eiti Smetonos propaguotų vienybės keliu.

Gen. konsulė Juzė Daužvardienė, savo žodyje, prisiminė A. Smetonos sutikimą Chicagoje, pasmerkė Australijos ministro pirmininko veiksmus ir pastebėjo, kad A. Smetona nebus paskutinis prezidentas, o Lietuva kelsis nepriklausomam gyvenimui ir dar bus daug kitų Lietuvos prezidentų. Tuos jos žodžius padėjo griausmingas dalyvių plojimas.

Išsamia paskaitą apie A. Smetonos gyvenimą ir darbus skaitė rašytojas-žurnalistas Vytautas Alantas. V. Alantas, būdamas "Lietuvos Aido" vyr. redaktorium, turėjo progos dažnai susitikti su tuolaikiniu prezidentu A. Smetona ir iš arčiau pažinti jo asmenį. Sa-

Vytautas Smetona, jaunas pianistas, atlikęs dalį koncertinės programos.

V. A. Račkausko nuotr.

Chicagiškiai domisi prezidento A. Smetonos veiklos ir raštijos parodos eksponatais. Paroda buvo suruošta A. Smetonos šimtojo gimtadienio minėjimo proga.

P. Maletos nuotrauka

vo įdomiame žodyje, V. Alantas išskėlė A. Smetonos asmenybę, kaip įžvalgaus valstybininko ir gabaus laikraštininko. A. Smetona visą savo gyvenimą šaukė tautą vieningam darbui. Jo filosofija buvo atremta į lietuvių ūkininkų išmintį, nors nemaža įtakos turėjo ir graikų mintytojas Platonas. A. Smetona savo būdu ir elgesiu daugiau panešėjo į mokslininką, kaip į politiką.

Visi A. Smetonos raštai, prezidentavimo laikotarpis ir tremties gyvenimas — yra vienas šauksmas: jungti lietuvių tautą vienybės ir ją vesti į šviesesnį rytojų.

Meninėje dalyje aktorė ir rašytoja Birutė Pūkelevičiūtė paskaitė per tris kartus prasmingas A. Smetonos raštų ištraukas.

Pirmiausia į sceną pakvietė A. Smetonos jauniausiąjį vaikaitį, pianistą Vytautą Smetoną. Nors Vytautas tebėra gana jaunas, bet pasirinktus kūrinius atliko meistriškai ir susilaukė gausių plojimų. Jis išpildė Gruodžio, Čiurlionio, Chopino ir Liszto sudėtinius kūrinius.

Solistė Audronė Simonaitytė padainavo Karoso, Vanagaičio, Gudauskienės, Puccini ir Tomo dainas bei operų arijas. Jaunoji Audronė susirinkusiųjų buvo labai šiltai priimta ir apdovanota gėlėmis (akomponiatorės pavardė praslydo negirdomis).

Meninės dalies vadovė Birutė Pūkelevičiūtė, savo įtarpais iš Smetonos raštų, ne tik pajavairino programą, bet suteikė visam minėjimui prasmę ir reikšmę.

Baigiant minėjimą, komiteto pirm. Mečys Valiukėnas padėkojo visiems pro-

Sol. Audronė Simonaitytė ir akomponiatorė Caryl Sisk po koncerto.

V. A. Račkausko nuotrauka

gramos dalyviams, o taip pat ir gausiai atsilankiusiems svečiams. Ta pačia proga pristatė pianisto Vytauto Smetonos motiną ir pirmąją jo muzikos mokytoją Birutę Nasvytę-Smetonienę.

Baigmė

V. Alantas teisingai savo paskaitą pavadino: "Daug rankų didelę našą pakelia". Šiam minėjimui rengti buvo sudarytas didelis komitetas, atseit, buvo sutelkta daug rankų. Ar visos rankos lygiai darbu dalinosi, nuošaliai stovint, negalima pasakyti, bet pirmininko rankoms, kaip ir visada, manau, didžioji naštos dalis teko. Rengimo komitetas savo darbą atliko gerai ir lankytojų neapvyklė. Smetonos raštijos ir jo gyvenimo įvykių paroda, buvo turtinga, įvairi ir įdomi. Galėjo patenkinti ir reiklesnius lankytojus. Čia padėkoti tektų Br. Kvikliui ir L. Kairiui, nors jie ir stovėjo šalia komiteto.

Minėjimo garbės komitetas, sudarytas iš daugelio

organizacijų vadovų, sudarė palankią moralinę atmosferą, o dalyvaujančių organizacijų gausa užtikrino kiekybinį dalyvių skaičių.

Labai reikšminga buvo finansų komisija: L. Dargienė, A. Gulbinienė, Z. Juškevičienė, J. Kerelienė, V. Lendraičienė ir V. Mažeikienė — parūpinusi pinigų ir įgalinusi šiuos visus renginius pravesti. Lankytojai tai juto ir vertino.

Dar žodelis apie programą. Programa susidėjo iš aštuonių puslapių (vien spaudos darbas kiek kainavo!), su A. Smetonos medaliu nuotrauka (medalis išleistas 1919 m. Chicagoje). Antrą ir trečią puslapį užima dr. Jono Puzino straipsnis apie A. Smetonos gyvenimą ir veiklą. Straipsnis neilgas, bet labai vykusiai sudedaguotas ir daug pasakyta. Ketvirtą puslapį užima akademijos programa. Penktas puslapis paskirtas A. Smetonos veiklos ir raštijos parodai. Šeštasis ir septintasis puslapis paskirtas atžymėti įvairiems komitetams ir mecenatams. Likusioje programos dalyje pasiskelbė lietuviškos taupymo ir skolinimo bendrovės, tuo paremdamos ir jos išleidimą.

Programa sudaro gerą įspūdį, neperkrauta, bet sutelkta daug informacijos.

Scenovaizdį tvarkė dailininkas Vaitiekūnas ir Z. Juškevičienė.

AUKOS DIRVAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis aukojo Dirvai šie asmenys:

Genovaitė Beržinskis,	
Cleveland	\$2.00
Dalia Martus,	
Virgin Islands	1.00
S. Čepas, Weston	1.00
J. Gužauskas, Baltimore ..	1.00
G. Lorenz, Chicago	4.00
V. Benokraitis, Cleveland ..	2.00
V. Silėnas, Erie	1.00
P. Mitalas, Philadelphia ..	2.00
M. Barniškaitė, Cleveland ..	7.00
S. Mikalčius, Laredo	10.00
Ona Dorn, Corning	2.00
L. Banis, Cleveland	25.00
J. Račkauskas, Baltimore ..	4.00
R. Kuzavinis,	
Los Angeles	5.00
J. Diamantis, Princeton ..	3.00
E. Rašytinis, Detroit	10.00
V. Česnavičius, Brooklyn ..	5.00
J. Balkūnas, Maspeth	2.00
K. Mažonas, Parma	3.00
A. Rugens, New Britain ..	2.00
V. Čepukaitis, Cleveland ..	2.00
A. Tamulis, Cleveland	7.00
G. Vidmantas, Rochester ..	1.00
Pr. Stankus, Hartford ..	1.00
J. Telksnys, Great Neck ..	2.00
S. Lazdinis,	
Kettering, Ohio	2.00
A. Ūselis, Chicago	2.00
R. Bublys, Cleveland	7.00
L. Česėkas, Toronto	2.00
M. Abromaitis, Toronto ..	20.00
P. Beleckas, Longuenil ..	2.00

Visiems aukojusiems nuoširdžiai dėkojame.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

7½ %	— 4 metų su \$10,000, minimum.
6¾ %	— 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6¼ %	— 1 metų su \$1,000, minimum.

Member F.S.L.I.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

Saint Anthony Savings

1447 S. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

Tapkite knygos 'TAUTINĖS MINTIES KELIU' mecenatu ar rėmėju

AMERIKOS LIETUVIŲ
TAUTINEI SĄJUNGAI
87-80 96th St.
Woodhaven, N. Y. 11421

"Tautinės minties keliu" knygą užsiprenumeruoju kaip

- ☐ mecenatas\$100.00
- ☐ garbės prenumeratorius\$ 50.00
- ☐ prenumeratorius rėmėjas\$ 20.00

(Čekius rašyti National Lithuanian Society of America, Inc. vardu).

Pridedu čekį sumoje \$.....

Pavardė ir vardas

Adresas

Nepamirškite atnaujinti
DIRVOS
prenumeratą

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS
ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKUNAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published two times a week every Wednesday and Friday by American Lithuanian Press Radio Ass'n. Viltis, Inc. • Subscription per year \$13.00 • Single copy 15 cents.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 15 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nepaspausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

SPAUDOS ATGAVIMO 70 M. SUKAKTUVINIUS METUS BAIGIANT

Šiais metais minint Lietuvos valstybės prezidento A. Smetonos 100 metų gimimo sukaktį ir 70 metų nuo lietuviškos spaudos atgavimo, o taip pat mūsų organizacijoms skelbiant spaudos mėnesį, pravartu atkreipti dėmesį į A. Smetonos pasakytus žodžius, kurių joks metų skaičius nepajėgęs užmarštin nusinėti, būtent:

"Didžiausias kovos ginklas yra spauda. Ji sveria ne mažiau, kaip viena kuri iš didžiųjų valstybių. Ji didis kultūros įrankis, informacija, propaganda..."

Jeigu kas ankščiau dar tuo netikėjo, tai dabar šiame krašte išitinko, kokia galybė tautų gyvenime yra demokratinė spauda. Nors šiais laikais žmonės labiau mėgsta informaciją gyvu žodžiu televizijoje ar radijo bangomis, nes gali klausyti ir tuo pačiu laiku namų ruošos darbus atlikti, išgirsti savo ir kitų pažįstamų pavardes, kai tuo tarpu spaudoje tas žinias reikia pačiam susirasti, dėmesį skaičiumi sukaupti. Tačiau ne kartą būtų liudininkai viens kitam beįrodinėjančių asmenų apie girdėtas televizijų ar radijo bangomis žinias, vienam jas iškraipant, kitam pamiršus, kai tuo tarpu spaudoje nei žinių autorių, nei skaitytojų, nei redaktorių jokiais įtikinėjimais negali užsiginti, kas buvo ir tebėra atspausdinta. Neturi laiko skaityti dabar, padėdį vėlesniam laikui.

Organizacijos iš anksto per radiją skelbia savo parengimus, bet ne visi turi galimybių tuo laiku išgirsti, o ir girdėję pamiršta, kur tai randasi, kurią valandą ir t.p. Gi spaudoje visuomet galima pasitikrinti.

Keldama spaudos reikšmę nebendau nuvertinti kitų informacinių šaltinių, kiekvienas turi savo paskirtį, juos prisiminsime kitą kartą. Šie mūsų spaudos ne eiliniai 70-ji metai baigiasi be mūsų didesnio dėmesio, o vis dėlto jie yra istoriniai metai. Mes nesiryztame tinkamai net paminėti, o pasikaitę istoriją sužinome, kiek rūpesčių, pastangų, vargo ir pasišventimo net rizikuojant gyvybe, sudėjo mūsų seneliai, proseneliai slapta gabendami spausdintus lietuviškus raštus ir kovoję už jos atgavimą. Jie, nebūdami tiek mokyti, kaip dabar mes, savo spaudos reikšmę suprato geriau ir ją labiau brangino. Jie žinojo, o mes pradedam pamiršti, kad visuomeniniai bei kultūriniai reikalai sėkmingai gali plėstis ir ateičiai išlikti tik spaudai padedant ir tarpininkaujant. Savas laikraštis į tautinės kultūros darbą sutraukia ir sujungia suskaldytas ir išsisklaidžiusias, nors ir menkas, bet ryžtingas lietuvių jėgas.

Dabar vėl mūsų spauda laisvuose kraštuose neša didelę atsakomybę, ypač, kada

ji savo tėvynėje yra slopinama, pajungta okupanto įsakymams ir tarnaudama tik Lietuvos pavergėjo norams. Todėl išeivijos lietuvių prievolė savo laisvąją spaudą visais galimais būdais remti, stiprinti ir kelti jos lygį.

Baigiant šiuos didžiai reikšmingus spaudos sukaktuvinius metus ypač organizacijos turėtų įsisąmoninti nepakeičiamą tiesą, jog kaip gyvas organizmas be oro, taip organizacijos be spaudos negalėtų egzistuoti, todėl jų vadovai, visuomenės veikėjai pirmiausia turėtų ją vertindami apčiuopiamai ir vispusiškai paremti, tuo parodydami pavyzdį ir kiekvienam eiliniam skaitytojui.

Spausdintu žodžiu bendraujame su tolimiausiais draugais bei tautiečiais, dalinamės žiniomis, džiaugsmu ir laimėjimais, guodžiamės ištikta nelaime, aptariame klaidas, sekame visuomeninį gyvenimą. Spauda yra didžioji tautinė organizacija, o stipriai organizuota visuomenė yra mūsų tautos testinimo palaikytoja ir ateities kūrėja.

Šiandien mes žinome apie pirmuosius lietuvių emigrantus, jų vargus ir atsiekimus, jų pastangas tautiniam išlikimui. Žinome, kaip jie kūrė savo parapijas, statė kultūros židinius. Ir visa tai dėka savo spaudos, nes jie nepamiršo nei tos svarbiausios tautinio išsilaikymo srities.

Baigiant spaudos atgavimo sukaktuvinius metus parodykime jai išskirtinę dėmesį. Kasmet skelbiame spaudos mėnesį tikslu paremti prenumeratorių skaičių papildyti ir turinį praturtinti. Siemet savo įnašą padvigubinkim, organizuokime mišėjimus ar šiaip specialius renginius ir jų pelną atiduokime spaudos palaikymui.

Grazų pavyzdį parodė Detroito organizacijos, paskelbę spaudos savaitę ir nurodę, kuo kiekviena šeima galėtų prisidėti prie šių organizacijų užsimojimo įgyvendinimo.

E. Čekienė.

ATSIUNTĖ DIRVAI 'ŠYPSENĄ'...

Kun. Jonas Žvirblis, gyv. Grand Rapid, Mich., atsiųsdamas į Dirvos prašymą paremti laikraštį, atsiuntė 50 dol. ir rašo:

"Jūsų skundas yra lietuviškos širdies dejavimas, šaukiąs neužmiršti lietuviško žodžio.

Kas dejuoja, tas laukia paguodos, paramos šypsenos, kuri yra vertesnė už betkokią dovaną.

Lietuvos Generalinio Konsulo A. Simučio kalba, pasakyta Detroite rugsėjo 29 d. minint prezidento Antano Smetonos sukaktis.

(Pradžia Dirvoj 75 nr.)

Trečiajam Lietuvos prezidentui dr. Griniui atstataidinus gruodžio 19 d. Seimas išrinko Antaną Smetoną Prezidentu. Iškilus tarp Seimo ir Vyriausybės nesutarimams 1927 m. balandžio 12 d. Seimą paleido, o kai konstitucijoje numatyto laiku nebuvo paskelbta naujų Seimo rinkimų, tai per versmę ir valdžioje dalyvavę krikščionių demokratų žmonės (Milčius, Bistras ir Karvelis) iš prof. Augustino Voldemaro vyriausybės pasitraukė. Nuo čia jau prasideda autoritetingas režimas nesiderinantis su iki tol veikusia 1922-ųjų metų rugpj. 1 dienos ketvirtąja Konstitucija. Vietoje rinkimų pagal šią Konstituciją 1928 m. gegužės 15 d. Respublikos Prezidentas Antanas Smetona su Ministrų Kabineto pritarimu paskelbia naują, jau penktą Lietuvos Konstituciją.

Čia irgi turime pripažinti Antano Smetonos kaip valstybininko susiorientavimą sunkioje padėtyje. Žengus žingsnį tautinės konsolidacijos kryptimi kelio atgal nebebuvo. Jei Konstitucijoje numatyto laiku Smetona būtų paskelbęs naujo Seimo rinkimus kaip to reikalavo iš valdžios pasitraukiantys krikščionių bloko žmonės, tai tokioje ne normalumo įkaitintoje atmosferoje įvyktų rinkimai padėties netik nebūtų pagerinę krikščionių bloko atžvilgiu, bet veikiausiai pabloginę, o pats Smetona būtų buvęs apkalintas, kad jis apvylė tuos patrijotus, kurie jį dėjo viltį, kad iš suirutės išves tautą į konsolidacijos kelią kaip jis ją išvedė iš Pirmojo Pasaulinio Karo griuvėsių į nepriklausomybę.

Vertinant Antaną Smetoną kaip pirmąjį ir ketvirtąjį Lietuvos prezidentą susiduriame su klausimu, būtent, kokie motyvai vertė jį priimti nekonstituciniu keliu atsiradusį prezidento postą. Tam akstinu neabejotinai buvo susidariusios padėties gelbėjimas. Vi-

šypsena elgetai — elgeta turtina; šypsena nuliūdusiam — nuliūdusį pakelia. Laikraščiu šypsena — pagalba — laikraštis tobulina.

Lietuvis tremtyje pasitiki lietuvišku žodžiu, kuris, laikraštyje atspausťas, atgaivina lietuvišką dvasią, mums lietuviškų motinų įspausťą.

Rašytas lietuviškas žodis yra atspara prieš komunistinį vėją, politines audras, kurios nori lietuvišką dvasią nuskandinti į užmirštumas istorijos marios.

Tautinės minties lietuviškas laikraštis, svetimoje žemėje lietuvių palaiko ant lietuviškų kojų, ir lietuvis neatsiklaups prieš komunistinį tironą.

Dirva! Jūsų dejavimo nelengvins manoji ašara, bet, ant čėkio atžymėta "šypseną", ji mažins. Daug "šypsenų" sudarys Jūsų Dirvai džiaugsmą. Jūsų laikraštis bers lietuvišką žodį, kuris kutens lietuvišką širdį, kad ji nepavargtų plakti viltį į Trečiosios Lietuvos laisvės dienas. Jonas Žvirblis".

Kun. J. Žvirbliui už šią "šypseną" nuoširdžiai dėkojame.

ANTANAS SMETONA — KOVOTOJAS IR VALSTYBININKAS (3)

są amžių kovojęs už lietuvių tautos teises, už tą įvertintą ir pagerbtą išrenkant Pirmuoju Lietuvos Prezidentu jis negalėjo atsisakyti nuo jam siūlomos atsakomybės, nes jis kaip ir daugelis to meto patrijotų žiūrėjo į parlamentarius Lietuvos sunkumus su dideliu susirūpinimu. Jam kaip ir jo bendraminčiams buvo baisu, kad štai taip sunkiai atstatytoji Lietuvos valstybė gali būti sugriauta savo pačių rankomis.

Nuo pat pirmųjų politinės veiklos dienų savo ištikimiuose Smetona buvo demokratų Partijai, kurią atstovavo Didžiajame Vilniaus Seime 1905 metais. Būdamas demokratu jis vis tik galvojo, kad kraštutiniai liberali prancūziško tipo parlamentarinio valdymo forma netiko šitmečius priespaudą išgyvenusiai konservatyvios prigimties lietuvių tautai. Kaip žinome, trumpam penkerių metų laikotarpyje Lietuvoje įvyko keturi visuotiniai seimų rinkimai. Toks nuolatinis rinkimų kampanijų ir valdžių nepastovumas būtų dideliu bandymu ir daugeliu metų demokratiškai besitvarkančiai valstybei, tuo labiau jis buvo veik nepakeliamas pirmuosius parlamentarines santvarkos žingsnius žengiančiai Lietuvai.

Kaip iš biografinių duomenų žinoma, 1923 metų pradžioje Smetona buvo pakviestas į Lietuvos universitetą docento pareigoms. Dėstė etiką, senovės filosofiją ir skaitė epizodinį kursą apie Platoną. Pastarojo idealios valstybės santvarkos ieškojimas bus padaręs ir tam tikrą įtaką į Smetoną, kuris irgi ieškojo lietuvių tautos charakteri atitinkančios tobulos valstybės santvarkos. Smetonos nežavėjo Italijos fašizmas, tuo labiau vokiškasis nacionalsocializmas. Abi šios ekstremistinės santvarkos pažiūros Lietuvoje turėjo šalininkų, kurie bandė veikti į Smetoną, bet jis tos rūšies įtakom atsispaudavo. Kada prof. Voldemaras ruošdamasis ekstremistiniam režimui pradėjo slapčiom pagal itališką modelį organizuoti "Geležinį Vilką", tai 1929 m. rugs. 19 d. jis buvo atleistas.

Galutinį Smetonos režimo įvertinimą tars istorija, bet jau šiandien sudėję plusus ir minusus galime drąsiai tvirtinti, kad plusai su didele persvara viršija minusus. 1926 metais atėjęs į valdžią Smetona atnešė laukiamą pastovumą ir žymiai sustiprino tautinį auklėjimą. Jo kietas ir nepalaužiamas nusistatymas Vilniaus klausimu neabejotinai prisidėjo prie to, kad Antrojo Pasaulinio Karo eigoje nė vienas okupantų nebeginčio mūsų teisių į Vilnių kaip Lietuvos sostinę. Antrojo Pasaulinio Karo išvakarėse ir jam prasidėjus tarpautinėje plotmėje klaidų ne padaryta. Laiku buvo priimtas ir paskelbtas neutralumo įstatymas tikintis, kad kariaujančios valstybės jį respektuos. Naciškajai Vokietijai užpuolus Lenkiją nepasiduota vokiečių gundymams šokt ir atsiimti Vilnių.

Baigiant šias kelias pastabas apie Pirmąjį Lietuvos Prezidentą reikia dar pastebėti, kad prasidedant Antrajam Pasauliniam Karui Smetonos režimas liberalėjo. Nėra abejonės, kad pasiekus tautinės konsolidacijos su laiku būtų buvęs įgyvendintas daugumai Lietuvoje gyventojų priimtinas demokratinis režimas. Jau ir į paskutiniąsias prieš okupa-

ciją vyriausybės būdavo įtraukiami ir opozicijos žmonės. Nors daugelio buvo laikomas diktatorium, bet su kitokia nuomone ir su opozicija skaitėsi. Pavyzdžiui, jis buvo nuomonės, kad Sovietų Rusijos ultimatumui reikia priešintis karo pagėjom. Daugumai vyriausybės narių pasisakius prieš pasipriešinimą jis su tuo sutiko, bet protesto ženklą nutarė pasitraukti iš Lietuvos.

Atvykęs Amerikon lankė lietuvių kolonijas, rašė spaudoje ir beldėsi į politikų duris Lietuvos reikalais. Jo rūpestis savo valstybės ir ypatingai tautos likimu buvo gilus ir išmąstytas. Ilgiau keliaujant kalba kitur neiškryp davo kaip tik apie Lietuvos ir lietuvių tautos ateitį. Prie to jis labai mėgo žmones ir ypatingai mūsų kolonijų veikėjus.

Iliustracijai čia prisiminsiu jo apsilankymą Worcesteryje. Iš New Yorko automobiliu keliavome virš penkių valandų. Nuvykę šeštadienio pavakaryje buvome sutikti vietinio komiteto ir apgyvendinti viešbutyje.

Vos spėjus kiek atsikvėpti ir užkasti pradėjo rinktis kolonijų veikėjai, kurie norėjo pasikalbėti su Lietuvos Prezidentu ir okupantų inspiruojamas komunistinės spaudos išgarsintu diktatorium. Prezidentas labai maloniai su visais leidosi į kalbas iš anksto mane įspėdamas, kad kalbės su kiekvienu jį aplankiusiu veikėju. Apsilankiusieji negalėjo atsisidžiaugti Prezidento draugiškumu ir paprastumu. Atrodė, kad kalboms ne bus galo svarstant Lietuvos ir pasaulio problemas.

Žinodamas sekančios dienos ilgą programą, kuri turėjo prasidėti dešimtos valandos pamaldomis lietuvių bažnyčioje, po to bendrais pietumis ir masiniu susirinkimu, skaičiau savo pareigą apsaugoti jį nuo per-

vargimo. Priartėjus dešimtai valandai vakaro užsiminiau apie poilsio reikalingumą. Atsiliepė, kad jis nepavargęs ir dar nori kalbėtis su taip svarbiais veikėjais. Po kelių užuominų apie antrą valandą ryto jau nejuokais susirūpinau, kad Prezidentas kitai dienai bus pavargęs. Kai į tai atkreipiau jo dėmesį, gavau maždaug sekantį atsakymą: "Jei Tamsta pavargęs, tai eik ir ilsėkis, o aš dar pabūsiu su savo tėvynainiais..." Buvau tikrai nustebintas kai sekantą dieną Prezidentas ne atrodė pavargęs, nors poilsui nuėjo jau po trečios valandos ryto. Mat kalbos apie Lietuvą ir lietuvių tautą su tuom susirūpinusiais tautiečiais jo visai nevargino.

Pagerbdami savo tautos didžiuosius vyrus mes demonstruojame pasauliui ir okupantui savo valstybingumą ir tvirtą nusistatymą už nepriklausomą Lietuvos valstybę. Čia mūsų visų vieningums yra svarbus ir būtinas. Tad keistokai atrodo, kai minint Pirmojo Lietuvos Prezidento šimto metų gimimo sukaktį koks netikėtai atsiradęs galvoje pradeda spaudoje kelti klausimą, kuris iš trijų buvusių Lietuvos prezidentų turėtų būti labiau gerbtinas. Man atrodo, kad visi trys buvusieji prezidentai buvo patrijotai ir turi didelių nuopelnų mūsų tautai ir valstybei, todėl mes visus juos pagarbiai prisimename. Na bet jeigu jau būtinai reikia pasisakyti, kuris iš trijų Lietuvos prezidentų labiausiai gerbtinas, tai paprasčiausia logika sako, kad didžiausia pagarbą priklauso PIRMAJAM Lietuvos Prezidentui Antanui Smetonai. O jei jau kas tuo abejoja, tai tegu pabando įtikinti susipratusį amerikietį, kad kuris nors kitas prezidentas yra labiau gerbtinas už Pirmąjį Jungtinių Amerikos Valstybių Prezidentą Jurgį Washingtoną.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

**Didžiausias kailių
pasirinkimas
pas vienintelį
lietuvių kailininką
Chicagoje**

**NORMANA
BURŠTEINA**

Tel. 263-5826

(įstaigos) ir

677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor
Chicago, Ill. 60601

MAINTENANCE SUPERVISORS

Progressive and expanding metal castings industry located in Southwestern Michigan has openings for foundry experienced Maintenance Supervisors.

AND

MAINTENANCE SHIFT FOREMEN

Excellent fringe benefit program with competitive salary structure.

If you are looking for a challenging and growth opportunity call or write in complete confidence:

Director Industrial Relations

SUPERIOR STEEL CASTINGS CO.

309 Gram Avenue

Benton Harbor, Mich. 49022

Phone: 313-925-8801

An Equal Opportunity Employer

(76-77)

BIRUTĖ PŪKELEVIČIŪTĖ

Kaip Arvis išėjo į žmones

(5)

Dirvos premijuota novelė

Žvilganti Electra neša juos tolyn nuo Detroito.

Arvis nusispiria batus ir, stropiai apžiūrėjęs užpenčius, ar per dieną nepraplyšo kojines, pamiklina pirštus. Pusę valandos galima būtų ir nusnausti. Jis žino, kad problema iškils tik kelio pabaigoje. O dabar -- ē!

Arvis pasisuka ant šono ir junta, kad jam merkiiasi akys. Jis dar spėja pamatyti į juos artėjančią lėktuvų reklamos lentą: "Delta pasirošusi, kai tik jūs esat pasirošęs". Kada nors, pagalvoja velniukas, man reikės savo globotinius nuskraidinti į Haiti. Taip! Šalin visos žmonos, vyrai ir vaikai! Jie nubus vieną rytą kalnų šešėlyje, kai tolimoj žybčioja šviesiai žalia jūra, kai Port-au-Prince berniukai -- batų valytojai ima mušti lazdotėm į savo medines dėžutes, sveikindami saulėtekį. Nes saulė ten pateka įspūdingai -- ji stačiai sprogsta virš galos, kaip milžiniškas aukso kamuolys. Mindaugas ir Jūratė turi tą liepsnojančią saulę pamatyti. Arvis tuo pasirūpins. O, žemė kartais būna graži! Pragara, aišku, irgi verta kiekvienam turistui pamatyti, ypač jo bendrąjį vaizdą, kai aplinkui traška visos ugnys. Bet ir žemė -- kartais nuostabiai graži. Arvis aprodys Mindaugui ir Jūratėi dailiausius žemės kampelius. O vėliau -- vėliau aprodys ir pragarą. Jam tuodu žmonės patinka.

Jis nusišypso, prisiminęs Majoro posakį: kai institucija pakankamai išaugo, kiekvienas žmogus turės savo velnią, kaip turi savo Angelą Sargą. Dabar, deja, pragaras perkrautas darbais ir todėl reikia pasitenkinti atsitiktinėm komandiruotėm.

Norkaičio Electra, švelniai supdama savo keleivius, lekia į šiaurės vakarus. Drauge su jais dangum plaukia birželio pilnatis, apsigaubusi balkšva drigne. Lyg jūros pakrašty plūduriuojantis milžiniškas perlas, užlietas nuputojusių bangų purslom.

Mašina išsuka iš greitkelio. Jūratė nustemba, pamačiusi kelio lentą: "Exit Southfield". Ji dar kartą atsisuka. Southfield?

-- Minai, -- pagaliau ji nutaria atsargiai paklausti.
-- Ar mes jau pravažiavom Livoniją?
-- Taip, palikom šone.
-- Tai... -- Jūratė valandėlę delsia, -- tai kur mes važiuojam?

Norkaitis atsako ne iš karto.

-- Minai! -- sušnabžda Arvis, abiem rankom įsikibęs į mašinos atramą, -- tik nesikarščiuok! Kalbėk ramiai. Ir būtinai paminėk, kad dar labai anksti.

-- Aš buvau tikras, -- Mindaugas pataiso mašinos veidrodėlį, -- kad tau bus įdomu pamatyti, kaip aš gyvenu. Atleisk, tavęs net nepasiklausiau. Jei nori, galim grįžti atgal. Bet dar taip anksti!

Jūratė nieko neatsako. Mašina sulėtina greitį.

-- Ar tu nepyksti? -- tyliai klausia Mindaugas.

-- Ne... Aš nepyktu.

Mindaugas vėl smarkiau spusteli greičio pedalą. Electra, vikriai pakeitusi bėgį nurieda tolyn. Netrukus jos užpakalyje ima žybčioja raudona krypties rodyklė -- dak-taro Norkaičio mašina išsuka į privatų keliuką. Girdėti, kaip į šalis šokinėja žvirgždo grūdai.

-- Tu gyvenai karališkai! -- sako Jūratė, apžiūrėjusi viršų ir lipdamą žemyn. -- Bet taip tau ir pritinka gyventi. Juk Mindaugas buvo karalium. Kaip vadinosi tavo pilis? Aš jau pamiršau.

-- Voruta, -- juokiasi Mindaugas. -- Tą aš puikiai prisimenu!

Apacioj visi kambariai paskirti mogiams ir maloniui poilsiui. Vienur biliardo stalas, kitur Norkaičio golfo reikmenys ir laimėtos taurės; berniukų žaislai, akvariumai su vėžliais, stalo tenisas; Norkaitienės bridžas, jos moliniai puodai ir keramikos krosnelė, kaktusų šiltadaržis, kambarys, skirtas mankštai -- su masažo diržais ir liesinimo dviračiais.

Galiausiai juodu įeina į "solariumą" ir Mindaugas uždega geltoną žibintą prie nišoje įtaisyto baro. Daugiau šviesos nei nereikia, nes iš lauko srūva šaisti mėnėsiena.

Norkaičių namas pastatytas nuokalnini ir todėl tik viena jo pusė dviaukštė. Šiaurėj mūras įkirstas atšlaitėn, o pietuose dideli langai atsiveria į plačią terasą. Ten, tarp gėlynų ir žydinčių krūmų, mirguliuoja vanduo.

-- Tu turi baseiną! -- Jūratė linksmai atsisuka nuo lango. -- Ar atsivežei tą patį iš Bostono.

-- Jūra, neerzink... -- atsiliepia Mindaugas iš baro, -- neerzink, nes aš sumaišysiu tokį gėrimą, kad tu...

-- Vieną kartą jau man sumaišei! -- Jūratė atsisėda ant aukštos baro kėdutės ir paremia smakrą abiem rankom. -- Oia, tavo "mamulės punšas"! Tai bent buvo punšelis! Tu kažko tada pripylei, tiesa?

-- Aš? -- Mindaugas smarkiai purto bonką, norėdamas suplakti ledus.

-- Ir pripylei kaip reikiant! Prisipažink, Minai, dabar jau gali prisipažinti. Viskas seniai praėjo.

-- Tokiems, kai mudu tais laikais buvom, nedaug ir tereikėjo, -- kalba Mindaugas, puošdamas kokteilis citrinos žievelėm, ir vieną stiklą paduoda savo viešniai. -- Už tavo atvažiavimą, Jūra!

Juodu nugaria po gerą gurkšnį ir Mindaugas, lyg kažką atsiminęs, skubiai nužingsniuoja prie HiFi aparato.

Ten, igrimzdes į gėlėtą minkštalsuolį, sėdi Arvis, kuris jau spėjo peržiūrėti visas Norkaičių plokšteles ir vieną iškišo kampu į priekį.

Nežinia, gal Mindaugui pamojo velniukas, o gal jis, kaip dažnas lietuvis, turi įprotį svečius būtinai apkurtinti savo garsine sistema ir parblokšti skaidrėm.

Arvis tebėra kojinetas; jo batai pastatyti šalia, o kojos sukeltos ant apvalaus stalelio ir atremtos į kažkio asyriško ožio statulėlę.

-- Boston Pops! -- nudžiugęs Mindaugas iškelia Arvio parinktą plokštelę ir ją uždeda. -- Ar bus gerai? Bostono laikų prisiminimui.

Fiedlerio stygininkai užtraukia visais smičiais. Ir taip garsiai, kad Arvis net susigūžia ir užsikemša ausis.

-- Tyliau, tyliau! Aš apkursiu! -- šaukia velniukas. -- Man pliš ausų būgneliai!

Mindaugas, gal paklausęs Arvio, o gal ir pats supratęs kad bene kiek persistengta, prigesina garsą. Ore ima banguoti švelni melodija -- minkštesnė už baro švieselę, meilesnė už mėnėsieną. Bet Arvis dar ilgai krato ausis: ši vakarą jis nori viską gerai girdėti, o Norkaitis būtinai turėjo savo aparatą jį apglušinti!

Mindaugas papildoma stiklus ir atsisėda prie baro, šalia Jūratės.

-- Tada mes buvom per jauni, -- sako jis. -- Tik todėl mums viskas kvailai išėjo. Kitą dieną man taip gelė galvą, kad tiesiog norėjau verkti. O kažkokia, biauariai įžeista ambicija, maniau, mane užsmaugs.

-- Panašiai jaučiausi ir aš, -- Jūratė šiaudeliu maišo gėrimą. -- Buvo pikta, buvo liūdna. Ir kažko baisiai gaila. Mane stiprino tik viena mintis: kad aš, kaip sakoma, atsilaukiau prieš pagundą, kad nesusvyravau.

-- Nesusvyravai? -- Mindaugas tarsi apsvilyęs. -- Vienu metu man pasirodė, kad tu... manęs lauki.

-- Eik, eik! -- Jūratė aplaižo šiaudelį ir atsargiai padeda jį prie stiklo. -- Aš buvau mergina su principais. Tą turiu pripažinti. Nebuvai ir tu esmėje sugedęs. Užtat taip malonu prisiminti tuos laikus: viskas šviesu, švaru, nesudrumsta. Ar ne, Minai?

Mindaugas atsiloišo ir pasukinėja savo kėdutę -- į priekį ir atgal, į priekį ir atgal.

-- Ilgą laiką ir aš taip galvodavau, -- ima jis kalbėti. -- Kartais net save pagirdavau: tvarkoj, Mindaugai Norkaiti! Gali drąsiai žiūrėti į veidrodį. Kitu atveju -- kokia būtų gėda: studentų sąjungos sekretorius, jūrų skautas, Alpha-Gamma-Kappa brolijos narys... O dabar, vyre, gali eiti, aukštai iškėlęs galvą!

Jūratė pagauna Mindaugo akis ir pati pažvelgia į gilų savo sunkios iškrypimą. Tada ji tiesiau trukteli mažyti kryželį, nubertą granatų žibučiais.

-- Mes, Minai, galim didžiutis, -- kalba ji, abiem rankom taisydama ant kaklo retežėlį. -- Gėris laimėjo! Laimėjo dora, skaistumas, jaunystės idealizmas! Todėl ši vakarą ir šnekam, todėl ir džiaugiamės. Nes mudu...

-- Balionai! -- netikėtai pertraukia ją Mindaugas. -- Šiandien, važiudamas į darbą emiau viską svarstyti iš kitos pusės. Ką mes laimėjom ir ką pralaimėjom? Ar tu gali, Jūra, man į tą klausimą atsakyti? Atvirai ir nuoširdžiai. Gali?

Jūratė ima kažką braižyti ant stalo šiaudeliu. -- Ką tu šneki! -- pagaliau tyliai prataria ji. -- Kas tau atėjo į galvą!

-- Taip, Jūra, taip! -- Norkaitis vienu ypu išgeria savo Martini ir ima karštai aiškinti. -- Tu pati pagalvok: kodėl mes išsiskyrėm? Ar atsibodom vienas kitam, ar nusivylėm vienas kitu, ar nustojom vienas kitą mylėti? Ne, mes pabėgom, stačiai dezertyravom -- dėl kvailių kvailiausios priežasties. Tiesiog gėda būtų žmogui pasakyti! Veltui kitaip kalbėtumėm ir save apgaudinėtumėm.

Jūratė pakelia savo stiklą ir, nieko neatsakydama, nugaria kelis grūksnius.

-- Ar tu žinai, koks vaizdas mane visą laiką persekiojo? -- Mindaugas primerkia akis ir ima sukinėti tuščią stiklą, lyg pro jį geriau matytųsi visos praeities detalės. -- Štai, tu lipi iš baseino ir sieki rankšluosčio. Tu nudegusi, bet kokia balta, kur tavęs nepasiekė saulė! Man rodos, aš nualpsiu, jeigu tu atsisuksi. Ir tamsu, ir naktis, o tas baltumas taip šviečias!

-- Šššš... -- Jūratė ištiesia ranką, lyg norėdama Mindaugą nutildyti, bet jis sugriebia ją per riešą.

-- Jūra, tai buvo tikras reikalas. Mums suskambėdavo. Pameni, suskambėdavo! Už tą reikalą nieko nėra tikresnio. Kai aš vėl pamačiau tavę sekmadienį, man net pasidarė silpna.

Jūratė bando išliuosuoti savo ranką ir smarkiai atsiloišia. Norkaitis kita ranka staigiai apkabina ją per liemenį ir patraukia su visa kėdute prie savęs. Kėdute čiuožteli per grindis, Jūratė aikelėjusi apsikabina Mindaugą, lyg norėdama už jo užsilaikyti. Bet ir po kelių sekundžių, kai kėdute jau nebeslidinėja, ji nesistengia išsiliuosuoti iš Mindaugo rankų. Tik pasisuka šonu.

Tuo metu iš HiFi aparato pasklinda saldžiai banguojanti melodija, jiems abiem gerai pažįstama daina: "Hello, young lovers, wherever you are..."

-- Kur bebūtumėm, kur bebūtumėm, -- Mindaugas prisilenkia prie Jūratės veido ir tyliai kartoja dainos žodžius. -- Mes turim sekti savo žvaigždę.

-- Minai, mes negalim, -- sušnabžda Jūratė. -- Aš ištėkėjusi, tu vedęs. Mes negalim.

-- Todėl, kad neklausėm savo žvaigždės. -- Mindaugas švelniai atbraukia į šalį Jūratės plaukus ir ima bučiuoti jos kaklą. Toli, prie pat nugaros išlinkimo, kur raitosi mažos garbanėlės.

-- Minai, prašau. Mes negalim...

-- Ir galėjom, ir galim. Tu ir aš buvo anksčiau, negu visa kita. Mes buvom anksčiau negu pasaulis.

Jis skruostu prisiglaudžia prie Jūratės skruosto ir toj švelnioj glamonėj slysta tolyn, kol lūpom apčiuopia jos lūpas. Valandėlei juodu sulaiko kvėpavimą. Ir tada krinta vienas į kitą, kaip į bedugnę.

Ei, ei, jauni mylimieji! Kur bebūtumėt, kas bebūtumėt, sekit savo žvaigždę!

Jiems bučiuojantis, Arvis pakyla. Šį kartą jis nepasiduos jokiam grauduliui. Ne! Šį kartą jis elgsis taip, kaip jį mokė Gudas: jis tik stebės ir šaltai analizuos. Kas yra toji meilė? Gal ši vakarą jis supras.

Velniukas dar sykį papurto savo kairę ausį ir prieina artyn. Paprastai jis tarsi drovėdavosi ir laikydavo deramą nuotolį, bet šiandien jam reikia viską pamatyti ir viską išgirsti. Mažiausią blakstienų mirktelėjimą, tyliausią atodūsį.

-- Tu kvepi avietėm... -- šnabžda Mindaugas, toliau atsmaukę sunkios iškrypimą ir bučiuodamas Jūratės pečius. -- Tu visados kvepėdavai avietėm. Jeigu man užrištų akis ir sustatytų šimtą moterų, aš pro jas visas praečiau ir tave atpažinčiau. Tu kvepi avietėm...

Jūratė nusišypso ir pasilenkia į priekį.

Kai Arvis dar arčiau prieina, jis taipogi patenka į tą svaigulį ratą. Lyg ore būtų susisukęs šiltas vėjo sukurs ir aplinkui pleventų alpinantis kvepėjimas: vaisiai, gėlės, beržų pumpurai ir pačios saldžiausios uogos.

-- Avietės... -- sušvebeldžiuoja Arvis, išpūtęs šnerves ir alsuodamas tvankią šilumą.

Jūratė visai pasikeitusi. Lyg jos lūpas, skruostus, plaukus, tamsius blakstienų pūsmėnilius būtų apkritę rausvos miglos krislai ir tūkstančiai saldžių žiedadulkių. Arvis niekad nematė nieko gražesnio visame pasaulyje.

Velniukas stovi, lyg įbestas žemėn ir negali nuo Jūratės atitraukti akių. Jis dar nebuvo matęs jaunos moteriškos iš taip arti, kai aplinkui oras virpa nuo meilės kuždesių. Arvis visas apšala nuo staiga jam šmėkstelėjusios minties: jis viską atiduotų -- ir didingas pragaro ugnis, ir savo būgnus, jeigu kas nors į jį ... pažvelgtų tokiom ilgesingom akim, kaip dabar žiūri į Mindaugą Jūratė.

Arvis atsargiai apeina kėdutę. Jis dabar taip aiškiai mato Jūratės rankų apvalumą ir švelnius jos pečius. "Balta, kaip vandenų puta"... Velniukas lenkiasi žemyn, lyg jį trauktų magnetas. Bet kai Arvis ištiesia rankas, norėdamas Jūratę apkabinti, jam prieš akis, kaip žaibas, kažkas blyksteli! Tai Jūratės kryželis, kuris, jai besiglamonėjant apsisuko ir dabar kabo nebe ant krūtinės, bet ant nugaros...

-- Pasiutimas! -- Arvis atšoka ir ima kratyti rankas, lyg jos būtų nusvilintos. -- Pasiutimas!

Jis pastveria savo batus ir paknopstom išbėga iš Norkaičių namo.

Majoras tą naktį turėjo svarbų posėdį. Buvo svarstomas vandenilio bombos įpiršimas atsilikusiems kraštams.

Arvis ilgai grūmėsi su saugumo agentais, šaukdamas "man svarbu, man labai svarbu!", kol iš kabineto išėjo pats Majoras, išgirdęs koridoriuje triukšmą.

-- Arvi! -- nustebo jis. -- Kas atsitiko? Kodėl tu laikai rankoje batus?

-- Man svarbu! Man neaditilėnietina! -- velniukas buvo taip susijaudinęs, kad jam ir vėl ėmė užsikirsti žodžiai. -- Man neaditilėnietina! Man labai svarbu! Aš turiu reikalą, asmenišką reikalą! Aš turiu privatų reikalą!

Vis tebesaukdamas, Arvis šiaip taip įsispyrė į batus.

-- Gerai, -- tarė Majoras ir įsivedė Arvį į biblioteką. -- Sėsk ir kalbėk. Bet prieš tai susivarstyk batų raištelius. Į ką tu anašus? Plaukai susivėlę, švakras atsegiotas. Kas atsitiko?

-- Tamsta Majore, -- Arvis net užkrito, persilenkdamas per stalą. -- Aš noriu tapti žmogum. Aš noriu mylėti!

Majoras, lyg nenugirdęs, lėtai išsitraukė iš kišenės degtukus ir išsižiebė užgesusią pypkę. Tada jis ranka nuvijo kelis dūmų kamuolius ir atsisėdo priešais Arvį:

-- Ką tu pasakei? Pakartok.

-- Aš noriu mylėti! Aš visados to norėjau, tik nežinojau, ko noriu. Bet šią naktį man viskas paaiškėjo. Kai Jūratė ir Mindaugas...

-- Tu atlikai uždavinį? -- nudžiugo Majoras. -- Parašyk raportą!

-- Aš nežinau, aš nieko nežinau, -- karščiausi Arvis, mostaguodamas rankom į abi šalis. -- Aš juos palikau Norkaičio namuose. Bet kai pamačiau Jūratę iš arti, supratau, kad nieko taip nenoriu, kaip Jūratę!

-- Tu juos palikai vienus ir atbėgai į pragarą? -- Majoras piktai suraukė antakius. -- Tau net nerūpi, kas toliau atsitiko? Gal Norkaitis nutarė vėl dažyti vaikams inkilėlius ir slėgti sūriukus? Gal Jūratė vėl ims savo Sniegutei siūti rūbelius, išmargintus kiškučiais ir žemuo-gėm? Hells-bells! Tuos du žmones aš tau tiesiog padėjau ant sidabrinio padėklo. Svila, jei nori žinoti, specialiai perkėliau į Detroitą. Aš norėjau duoti tau dar vieną progą. Paskutinę progą, Arvi, ar supranti? Nežiūrint, kad aš tave labai mėgau, proga buvo paskutinė. Aišku?

-- Aš nežinau, aš nieko nežinau, -- muistėsi kėdėje Arvis. -- Aš tik noriu mylėti!

-- Koks kvailas vaikiščias! -- Majoras piktai atsiloišė kėdėje. -- Jis nori mylėti! Pagalvok: kaip gi tu gali mylėti, jeigu esi velnias?

-- Tamsta Majore, -- Arvis ant drąsos užgriebė oro. -- Todėl aš noriu tapti žmogum.

Majoras nutilo ir valandėlę susimąstė.

-- Sinau, -- pagaliau prabilo jis. -- Ar tu žinai, ką reiškia būti žmogum? Tu net nenujauti, kiek tau reikės sielvar-tauti, liūdėti, ilgėtis ir kentėti.

-- Aš noriu tapti žmogum, -- labai tyliai pakartojo Arvis.

Majoras atsiduso:

-- Aš žinojau, kad taip bus. Aš nujauciau. Esu tai ir anksčiau sakęs: su tavim, kaipo su velniu, esmėje kažkas netvarkoj. Tu sakaisi noris tapti žmogum. Ar žinai, kad

(Nukelta į 6 psl.)

Amerikos Lietuvių Kongreso dalis prezidiumo. Iš kairės: kun. A. Stašys, T. Blinstrubas, ALT garbės pirm. L. Šimutis ir ALT pirm. dr. K. Bobelis. V. Noreikos nuotrauka.

Vaizdai iš Amerikos Lietuvių Kongreso Chicagoje

VIII-sis Amerikos lietuvių kongresas, rengtas Amerikos Lietuvių Tarybos, gyvuojančios nuo 1940 m., įvyko rugsėjo 28-29 d.d. puošniame Pick-Congress viešbutyje, Chicagos vidurmiestyje. Dalyvavo 414 atstovų, suvažiuavusių iš visų JAV. Su įsiregistravusiais svečiais kongreso eigą stebėjo 638 asmenys. Kadangi dalis svečių nesiregistravo, tai jų skaičius buvo žymiai didesnis. Kongreso metu

Lietuvos laisvinimo uždaviniams surinkta per \$9,000.

Nauja Amerikos Lietuvių Tarybos valdyba sudaryta tokios sudėties: Amerikos Liet. Katalikų federacijos atstovai — dr. K. Bobelis ir kun. A. Stašys, Socialdemokratų s-gos — J. Skorubskas ir dr. J. Valaitis, A. L. Tautinės s-gos — T. Blinstrubas ir A. Trečiokas, LRKSA — dr. V. Šimutis, SLA — P. Dargis, L. Kat. Moterų tarybos — E. Vilimaitė, Šandaros — dr. K. Sidlauskas ir T. Kuzienė, Lietuvos Vyčių — A. Pakalniškis, Lietuvos Atgimimo sąjūdžio — E. Smilgys, Vilniaus Krašto Lietuvių s-gos — V. Šimkus.

Kongrese tarp gausių sveikintojų kalbėjo ir neseniai iš Lietuvos atbėgęs muz. A. Jurgutis.

Kongresas priėmė visą eilę nutarimų, kurie bus paskelbti vėliau.

Filmų aktorė Ruta Lee-Kilmonytė su dr. K. Bobeliu.

VLIKo pirm. dr. J. K. Valiūnas ir ALT pirm. dr. K. Bobelis Amerikos Lietuvių Kongrese. V. Noreikos nuotrauka.

K. Pocius, Vilties Draugijos pirmininkas, sveikina Amerikos Lietuvių Kongresą Vilties ir Dirvos vardu.

ALT pirm. dr. K. Bobelis ir reikalų vedėja I. Blinstrubienė kongreso svečiams pažymi vietas. P. Maletos nuotrauka.

Amerikos Lietuvių Kongreso bankete.

V. Noreikos nuotrauka.

Amerikos lietuvių kongrese tautinės srovės grupė veikėjų su ALT pirm. dr. K. Bobeliu. Iš kairės: buvęs ALTS-gos pirm. T. Blinstrubas, dr. K. Bobelis, dr. D. Degesys, ALTS-gos vicepirm. S. Abraitienė, buvęs ALTS-gos pirm. V. Abraitis, D. Bartkuviene ir buvęs ALTS-gos pirm. inž. E. Bartkus. K. Pociaus nuotrauka.

Lietuvių kongrese bankete kalbant JAV kongresmanui Hanrahan. Dešinėje dr. K. Bobelis tariasi su aktore R. Kilmonyte. P. Maletos nuotrauka.

Su kongresmanu R. Hanrahan. Iš kairės D. Bobeliene, kongr. R. Hanrahan ir dr. V. Dargis. K. Pociaus nuotrauka.

Amerikos lietuvių kongrese susitikę veikėjai. Iš kairės D. Bartkuviene, E. Pocienė, kun. A. Stašys, inž. E. Skeberdis iš Muencheno ir dr. L. Kriaučeliūnas. K. Pociaus nuotrauka.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Su Amerikos Lietuvių Tarybos garbės pirmininku L. Šimučiu (sėdi) iš kairės: E. Pocienė, dr. J. Bartkus, D. Bartkuviene, neseniai iš Lietuvos atbėgęs muz. A. Jurgutis, dr. D. Degesys ir buvęs ALT pirm. inž. E. Bartkus. K. Pociaus nuotrauka.

K. Pociaus nuotrauka.

IŠ EAST ST. LOUIS IR APYLINKĖS

ATŽYMETAS SKYRIAUS
PIRMININKAS

Inž. Jonas Gumbelvičius

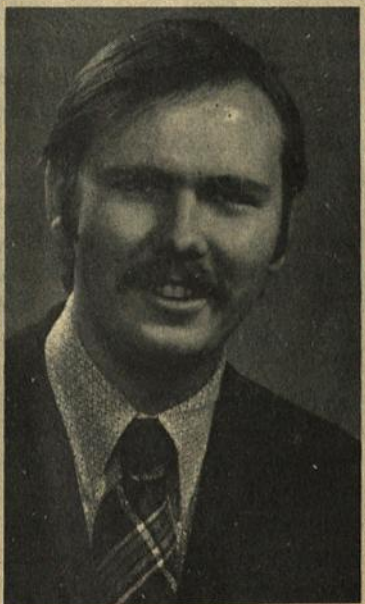
East St. Louis - St. Louis apylinkės pirmininkas chemijos inžinierius Jonas Gumbelvičius išskirtinai yra atžymėtas kaip išradėjas The Technical Idea Exchange McDonnell Douglas Corporation A Bulletin of Engineering Information. Skyriuje: Honors and Achievements šitaip atsiliepiama: "GUMBELEVICIUS, J. Dept. 402 MCLAIR 84-29521 Patent No. 3,788,914 issued 29 Jan. 74. Chemical Milling of Titanium, Refractory Metals and Their Alloys. A. Chemical milling solution for milling titanium, refractory metals, and their alloys, specifically beta and alpha beta titanium alloys, with little hydrogen absorption in the alloys and uniform titanium removal rates. The solution comprises nitric acid, hydrofluoric acid, and derivatives of carbonic acid in concentrations of at least 10 grams per liter of solution. In addition small percentages of surfactants are added when the smoothness of the chemically milled surface is important".

Šitas patentuotas išradimas atsiiktas chemijos inžinieriaus Jono Gumbelvičiaus yra nebe pirmas, o vienas iš grandinės. Jau seniau J. Gumbelvičius yra perkeltas iš Senior Chemical Engineer kategorijos ir retą specialisto kategoriją ir dažnai yra kviečiamas kitų kompanijų kaip North American Aviation bei kitų kaip specialistas konsultacijų ir inžinieriaus pasitarimams.

Inžinierius Jonas Gumbelvičius McDonnell Douglas Corp. dirba jau daugiau 17 metų ir kompanijos vadovybės yra labai vertinamas.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos East St. Louis - St. Louis apylinkės skyrius ir visi lietuviai džiaugiasi Jono Gumbelvičiaus atsiiktas laimėjimais savo specialybėje. Jis buvo pirmasis skyriaus pirmininkas kaip prieš 15-ka metų buvo įsteigtas skyrius ir yra dabartinis skyriaus pirmininkas su dideliu atsidėjimu dirbęs skyriaus veikloje. Be to, inž. Jonas Gumbelvičius aktyviai dalyvauja ir remia vietos Lietuvių Bendruomenės skyrių ir kitas organizacijas. Jis su žmona Anele yra nuolatiniai dalyviai lietuvių susibūrimuose. Sūnus Romas yra baigęs medicinos mokslus ir šiuo metu yra pašauktas atlikti karinę tarnybą aviacijoje.

NAUJAS INŽINIERIUS

P. Tervydis, naujas mechanikos inžinierius.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos East St. Louis - St. Louis apylinkės skyriaus vicepirmininko Vlado ir Vandos Tervydyžių sūnus Algis P. Tervydis šiais metais baigė mechanikos inžinerijos mokslus University of Illinois, Urbana, gaudamas B.S. laipsnį. Algis Tervydis taip pat gavo kitą diplomą iš McMurray College, Jacksonville, Illinois, kur anksčiau studijavo persikeldamas į University of

Illinois tolimesnėms studijoms.

Algis P. Tervydis jau pradėjo kaip inžinierius darbą automobilių pramonėje Detroit, kur jis sutiko irgi lietuvių inžinierių dirbantį ten ir kuris jį mielai pasamdė kaip naują pajėgą. B.T.

New York

ATVYKSTA
CLEVELANDO VYRŲ
OKTETAS

Clevelando VYRŲ OKTETAS dainuos New Yorke, lietuvių KULTŪROS ŽIDINYE š. m. spalio 26 d., kur laukiamas su įtemptu žingeidumu. Tas OKTETAS iš po rankos muziko Rito Babicko yra jau žinomas ir turi tai, ko nėra vienas kitas oktetas neturi, gražiabalsę — solistę Ireną Grigaliūnaite.

New Yorko lietuvių radijo LAISVĖS ŽIBURIO kvietimu OKTETAS bus didelis svečias visam New Yorkui ir jo didžiai apylinkėi. Su tokiu OKTETU laukiama ir didelės dienos, kai teks susipažinti su dainininkų vardais, veidais ir balsais — viską matyti ir girdėti retame dainavimo grožyje ir... tuo viskuo gėrėtis.

Tuo koncertu LAISVĖS ŽIBURYS nori sustiprinti savo kasą, sustiprinti savo gyvavimo pamatus ilgam — ilgam, kol sąmoningo lietuvių krūtinę degins laisvės troškulys, laisvės reikavimas — laisvės Lietuvai!

Š. m. spalio 26-oji yra suplanuota didelė diena New Yorko lietuviams, į kuriuos apeliuojama ir kurį kviečiami būti tos didelės dienos dalininkais. (ad)

Elizabeth

• Sol. Mečio Razgaičio dainų ir arių koncertas įvyks spalio 27 dieną, 5 val. p. p., Lietuvių Lasvės salėje, 269 2nd Street, Elizabeth, N. Jersey.

Akompanuos muz. Algirdas Kačanauskas. L. Žitkevičius skaitys savo humoristinę kūrų. Visas pilnas skiriamas Simo Kudirkos šeimai sušelpiti.

Santa Monica

TRADICINIS SANTA
MONIKOS LIETUVIŲ
BALIUS

Santa Monikos Amerikos Lietuvių Klubas š. m. spalio 19 d. (šeštadienį), 7 val. vakare rengia tradicinį lietuvių balių Miramar viešbučio gražioje Satellite salėje, Wilshire Blvd. ir Ocean Ave., S. Monikoje, Calif. Kaip ir visuomet šis balius žada būti įdomus ir jausmingas. Daugelis susitiks su savo draugais ir pažįstamais prieš skanios vakarienės, grojant žinomam Larry Larson orkestrui. Bus įdomi, trumpa programa, baras ir loterija. Įėjimas asmeniui su vakariene 10 dol. Su tuo pačiu bilietu kiekvienas dalyvaus loterijoje. Bilietus užsakyti ir status rezervuoti galima iš anksto pas: A. Markevičių — tel. 828-7525 ir L. Grauzinienę — 395-6564.

Florida

W. PALM BEACH
LIETUVIŲ VEIKLOS
UŽSIMOJIMAI

Š. m. spalio 5 d. įvyko vietinio Klubu narių mėnesinis susirinkimas Juno Beach Metodistų parapijos salėje. Kaip kad to nusiostovėjusi tradicija reikalauja, prieš susirinkimą, kun. Bielskus atnašavo mišias, gi svečias kun. Pikturka iš Brooklyno pasakė pamokslą.

Susirinkimui, kaip visada, pirmininkavo J. Daugėla. Susirinkimo metu jis nariams pranešė, kad numato-

A. A. STASĖ BASTIENĖ AMŽINYBEN PALYDĖJUS

Ne tik rudens vėjai retina simbolinius Kanados klevo lapus, bet taip pat krinta vienas po kito ir žymesni Toronto lietuvių bendruomenės lietuvių ramsčiai.

Taip rugsėjo 24 dieną Toronto lietuvių neteko darbuotojui pasižymėjusio rašytojo - visuomenininko, buv. "Dirvos" redakcinės kolegijos nario Prano Bastienės mylimos žmonos Stasės. Stalčiai ir netikėtai, nuo per daug apkrauto darbo naštos sustojo plakusi josios širdis.

Stasė Bastienė buvusi Macijauskaitė, gražių Skaudvilės laukų ūkininkaitė, 1943 metais geriausiais pažymiais baigė Vyr. Sveikatos Valdybos Vilniaus Akušerių Mokyklą ir Vilniaus suaugusių mašinraščio-stenografijos kursus, tarnavo Tauragės ligoninėje, Vokietijoje (Grevene) Unroje; Anglijoje (Birmingham'e) kaip gailėstingoji sesuo (staff nurse). Po Antrojo pasaulinio karo atvykusi Kanadon, nuo pačių pirmųjų dienų per 20 metų dirbo Toronto General Hospital irgi kaip "staff nurse".

A. a. Stasė Bastienė pasižymėjo savo nepaprastu darbuotojumi tiek tarnyboje, tiek visuomeniniam darbe, tiek 1952 m. Toronte sukurta savo šeimos gyvenime. Ji buvo didelė visų savo mielojo vyro Prano sumanymų rėmėja ir didelė talkininkė jo visuose visuomeniniuose darbuose. Būdamą praktiška, Stasė Bastienė visą laiką stengėsi kuo greičiau materialiai geriau susitvarkyti, kad būtų ne nuo ko nepriklausoma ir kad geriau tiek savo materialiais ištekliais, tiek savo asmeniškomis pastangomis pagelbėtų visiems lietuviams bei lietuvių organizacijoms. Prasigysventi ir nerūpestingą ateitį užsitikrinti jai kartu su savo mylimu vyru sekėsi.

Iš prigimties būdama altruistė, ir profesiją jį pasirinko globoti ir slaugyti silpnesnius. Kaip gailėstingoji sesuo, ji nuoširdžiai sekė idealistės Nightingale pėdomis; rūpinosi ir sugebėjo padėti savo artimiesiems, kartu darbuotis savo tautiečių labui.

P. Skilandžiūnienė kapi-nėse, dideliu skaičiu tautiečių palydint a. a. Stasę amžinybėn; Lietuvių Namų Moterų Būrelio vardu jautriai pabrėžė: "Palikai visus rūpesčius ir vargus tame laikiname gyvenime, svetimam krašte, bet kartu palikai mums amžiną pavyzdį stropiame lietuviškame darbe. Tu dirbai tyliai, bet

mam N. Metų sutikimui XII. 31. yra galimybė išnuomoti gražią Holiday Inn arti esančią pobūvių salę, talpinančią net 200 svečių. Susirinkusieji pritarė ir įgaliojo J. Daugėlą tartis su savininkais dėl jos išnuomavimo.

Susirinkimo metu taip pat buvo svarstyta Lietuvių Dienos surengimas gana artimoje ateityje. Susirinkimas vienbalsiai nutarė tokią dieną suruošti Vasario 16 minėjimo progą ir tam reikalingi susirinkusieji išrinko atskirą komisiją iš 6 asmenų. Manoma, kad Lietuvos Dienos progą bus surengtas puikus koncertas, dailės ir meno išdirbinių paroda ir kita. Vietinė spauda yra pasirengusi šį lietuvių užsimojimą kuo plačiausiai išgarsinti.

Po susirinkimo klubo narsės pakvietė visus susirinkusius pasivaikinti kavute ir pyragaičiais. (b)

A.A. S. Bastienė

daug. Tiek daug savo darbo ir pagalbos per metų metus tu idėjai į senuosius ir naujuosius Lietuvių Namus, užmiršdama savo nuovargį, netaupydama savo sveikatos".

Tebūna Tau lengva svetima Kanados žemė, o ypač tepalengvina Lietuvių Kapinių ir tavo mylimo vyro, senutėlės, daug daugia metų už Tave pergyvenusias motinos, dviejų seserų ir vieno brolio, užpilti, iš Gedimino kalno atvežtos protėvių žemės žiupsneliai!

Gausiais vainikais apsup-tas karstas, o dar gausiau sudėtos Stasės Bastienės vardu aukos Kanados Lietuvių Fondui pavyzdingai įvertina ir įamžina josios garbingą prisiminimą.

Tad išsėkis ramybės mie-la Stasėlė, o likusius telydi prie tavo kapo sugiedoto Lietuvos himno žodžiai ir prasmė.

Dr. J. Kaškelis

A. A. STASĖ BASTIENĖ
JAMŽINTA KANADOS
LIETUVIŲ FONDE

Vietoj gėlių a. a. Stasės Bastienės prisimenimui Ka-

nados Lietuvių Fondui (Kantant Metais) aukojo po \$20: A. S. Mašalaitienė, V. Balsis, dr. A. Pacevičius, dr. J. Urbaitis, J. Vaitkus, J. Stanaitis, Z. Šeškus, Vl. Nakrošius, E. J. Jurkus, dr. J. Kaškelis; \$21 Charles Morgan; \$15: Mėta ir Kristupas Kikučiai; \$10: Anelė ir Jonas Gumbelvičiai (visi St. Louis).

WANTED 1ST CLASS SKILLED
PROTOTYPE MECHANIC
LAYOUT DRAFTSMEN
DESIGNERS
TOOL-DIE REPAIRMEN
Medium sized automotive parts manufacturer has immediate openings. Good working conditions, fringe benefits, overtime, paid Blue Cross, and pension plan. Apply
FERRO MFG.
1380 E. WOODBRIDGE
DETROIT MICH. 48207 (72-81)

PRINTING COMPANY
Commercial sheet fed lithographer has immediate openings for the following personnel:
STRIPPERS—Must have heavy experience with quality four color process & plate making background. ALSO
EXPERIENCED.
PRINTING ESTIMATOR
With thorough graphic arts background.
Excellent career opportunity. Liberal company benefits & advancement opportunity to grow with a rapidly expanding company. Located in new facilities in a beautiful industrial park. Contact
EMBOSSING PRINTERS
INC.
5350 W. Dickman Rd.
P.O. Custer Industrial Park
Battle Creek, Mich. 49015
616-968-2222 (75-81)

BALTIC APTS.
CONDOMINIUMS

506-71st Ave. St. Pete Beach, Fla 33706. 1 and 2 bedroom apts. beautiful, modern, De Luxe; near beach, stores and transportation. Small complex, low maintenance fees. Adults, no pets. Brokers invited 24,500 and up. Tel. (813)360-8766.

WANTED EXPERIENCED
ELECTRICIAN-MECHANICS
FOR ALL SHIFTS

St. Louis Foundry has openings for maintenance electrician and mechanics. Full benefits, good wages. Call or write the Personnel Department.

GOULD INC.

FOUNDRY PRODUCTS DIV.

3711 Market St.

St. Louis, Mo. 63110

314-371-5130

An Equal Opportunity Employer M/F

(77-79)

LAIOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYs MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYs MODERNIOS KOPLYČIOS

KAIP ARVIS IŠĖJO I ŽMONES...

(Atkelta iš 4 psl.)

kiekvienas žmogus siekia nepasiekiamų dalykų, ieško to, ko neįmanoma surasti. Ir tu, sūnau, lygiai taip daugysies po pasaulį. Be jokios... logikos. Nori tokiu būti? Gerai.

— Bet ar aš galėsiu mylėti?
— Taip, — Majoras išsitraukė iš didelės odinės pakpės raštą, — tu galėsi mylėti. Tik veltui save apgaudinėsi, tikėdamas, kad ir tave kas nors myli. Kiekvienas vilties blykstelėjimas bus iliuzija.
— Ar aš tą žinosiu? — vos girdimai paklausė Arvis.
— Visuomet žinosi. Bet, kaip ir visi žmonės, verčiau gyvensi iliuzijoj. — Majoras padavė Arviui plunksną. — Pasirašyk ir keliauk į žemę.

Taip Arvis išėjo į žmones. Majoras nebuvo skrudžas. Finansų skyrius Arvį deramai aprūpino ir su pakankamai ištekliais išleido į pasaulį. Jis pinigų nestokojo.

Kartais, kai ima temti, greitkeliu pralekia tamsiai raudonas 'Ferrari' su keistos valstijos ženklais. Prie vairo sėdi liūdnas jaunuolis — net saulės akiniai nepajėgia pridengti jo akių liūdnumo.

Tai Arvis. Jis tebeieško savo meilės. Jis ieško tikros, didelės meilės. Juk ne dėl iliuzijos jis paliko savo būgnus ir traškančias pragaro ugnis.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **Dr. D. Kesinaitis** memorialinis pagerbimas įvyks š. m. spalio 20 d., 3 v. p. p. Lietuvių Namuose. Žodį tars Tėv. dr. L. Andriekus, meninę programą atliks sol. Gina Čapkauskienė ir pianistas Saulius Cibas. Prieš tai, 10:30 v. šv. Jurgio bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už a. a. D. Kesinaitę. Pamaldų metu giedos Čiurlionio choras. Visi maloniai kviečiami dalyvauti pamaldose ir akademijoje. Paminėjimą rengia Clevelando skautininkių ir akademikių skaučių draugovės.

• **Foreign Language Newspaper Service**, vadovaujamas S. Deubel, kuris skelbimais aprūpiną tautybių leidžiamus laikraščius, spalio 11 d. puošniame Austria restorane (Rocky River) suruošė banketą, į kurį atsilankė Clevelando meras Ralph Perk ir įvairių firmų direktoriai. Dirva bankete atstovavo spaustuvės vedėjas Henrikas Macijauskas ir ponias.

IDOMUS FILMAI

Spalio 20 d. 5 v. p. p., Clevelando Lietuvių Namuose

bus rodomi 2 filmai. Vienas apie aukštą kraujo spaudimą ir širdies ligas, kitas kaip rūkymas sukelia vėžį. Filmai yra pagaminti Amerikos širdies ir vėžio gydytojų draugijų. Filmų rodymą ruošia Clevelando šauliai. Paaškinimus duos Dr. K. Pautienis.

Maloniai kviečiama Clevelando visuomenė pasižiūrėti šių įdomių mokslinių filmų.

BALFO AUKŲ VAJUS

Balfo Clevelando skyriaus valdyba pradeda tradicinį aukų vajų draugų nuo š. m. spalio mėn. 15 d.

Kviesdama visus tautiečius ištieti dosnią pagalbos ranką, aukas siųsti: Balfo Clevelando skyr. išdiniu Onai Jokūbaitienei 13813 Othello Avenue, Cleveland, Ohio 44110 arba įteikti skyriaus valdybos nariams: V. Akelaičiui, Br. Gražuliui, Vac Steponavičiui, Ant. Puškoriūtei ar Vyt. Jokūbačiui.

SUKAKTUVINIS BALFO BALIUS

Balfo Clevelando skyriaus 30 metų sukaktuvinis balius-minėjimas įvyks š. m. spalio mėn. 26 d. Lietuvių Namų salėje 877 East 185 Street. Ta proga žodį tars Balfo Centro Valdybos pirmininkė Marija Rudienė.

Meninę dalį išpildys Vanda Stankienė, Vytautas Puškorius ir Ažuolo Stelmoko kapela. Bilieto kaina asme-

niui (šilta vakarienė, gėrimai ir kt.) 10 dol.

Prašome iš anksto užsisaityti vietas pas Vinčą Akeleitį 692-3049, Simą Laniauską 486-2152 arba Vacį Steponavičių 481-2836.

Bus proga susitikti ir pasikalbėti, ką tik iš pavergtos tėvynės atvykusiu muz. A. Jurgučiu.

CLEVELANDO SESES ŠAULĖS VEIKIA

Karin. Juozapavičiaus Šaulių Kuopos Moterų Sekcijos vadė O. Mikulskienė spalio 6 d. suruošė paskaitą, agronomės St. Stasienės. Jos paskaitos tema buvo maisto bei jo pagaminimo reikšmė žmogaus sveikatai. S. Stasienė patiekė daug įdomių bei naudingų žinių paskaitoje ir paskiau paaškinimuose į sesių paklausimus, kaip koks maistas turėtų būti gaminamas. Tarp kita ko, įdomu buvo išgirsti, kad, pav., saliera turinti gydomų savybių artritui. S. Stasienė papasakojo apie vieną sutiktą žmogų, kuris sirgęs artrito liga, ir kuris savo kančių atsipalaidojęs gerdamas daug salieros sunkos.

Sesės gausiu plojimu padėkoti paskaitininkei ir su susidomėjimu laukia tolesnių paskaitų, nes p. Stasienė pažadėjo ištisą jų ciklą.

Susirinkimo metu susilaukta netikėtų svečių: įvairių tautybių žurnalistų užsieniečių būrys, atvykęs iš Washingtono ir lankąs Clevelando etnines grupes, buvo užsukęs ir į Lietuvių Namus. Vienas jų grupės vardu atsiprašė už sutrukdydymą ir paaškinio jų lankymosi tikslą.

Po paskaitos ir sekusių diskusijų dalyvės dar jaukiai pabuvojo drauge dalindamosios mintimis. (on)

JAUNIMO DĖMESIUI!

Šių metų lapkričio mėnesio 2 d., šeštadienį, Clevelando Lietuvių Namuose, Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos metinio susirinkimo metu bus įteikta Clevelando Lietuvių Jaunimo Komitetui O. L. Gydytojų draugijos metinė kultūrinė premija.

Į šį metinį susirinkimą-pobūvį yra kviečiamas Clevelando ir tolimesnių apylinkių lietuviškas jaunimas.

Meninę programą išpildys pats jaunimas. Norintiems šokti gros geras orkestras. Pradžią 8 valandą vakaro. Jaunimas norintis šiame pobūvyje dalyvauti praneša telefonu Dr. V. Stankui 381-3580 darbo metu, o vakare 531-9587; arba Dr. D. Degesui vakare 451-4969. Užsiregistravusiems prieš spalio mėnesio 25 dieną įėjimas ir vakarienė bus veltui; neužsiregistravusiems — įėjimas bus veltui, bet jie vakarienė negaus.

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos Valdyba

• Šį penktadienį, spalio 18 d., 8:30 val. vak. Cleveland Public Library 2345 Lee Rd. įvyks Konservatorių Klubo susirinkimas, kuriame bus rodomas filmas

Detroito lietuviai

ANTANAS GRINIUS

SUSIRINKIMAS IR VAIŠĖS

Spalio 6 d. įvykęs SLA 352 kuopos Lietuvių Namuose susirinkimas buvo labai darbingas ir sklandžiai prarastas.

Susirinkimą atidarė kuopos pirmininkas Petras Januška ir padaręs vardošaukį, pakvietė atsistojimu pagerbti paskutiniu juo laik mirusius šiuos kuopos narius: Vinčą Stosį, Alfonsą Pauliką ir Juliją Nakiene. Sekretorius H. Dūda perskaitė paskutinio susirinkimo įvykusio gegužės 5 d. protokolą. Finansų sekretorė Elzbieta Jodinskienė finansų apyskaitos raportą davė už visos vasaros laikotarpį. Finansiniai kuopa stovi gerai. Kuopos pirmininkas Petras Januška savo pranešime džiaugėsi, kad surengtas pavasari birželio 2 d. Pilėnų Stovyklavietėje piknikas buvo sėkmingas ir sustiprino kuopos kasą. Įvykusiame SLA seime Bostone dalyvavo keturi kuopos nariai: Petras Januška, Birutė Janušienė, Elzbieta Jodinskienė ir Pranas Mosteika. O lietuvių kongrese Chicagoje 8 SLA nariai su ilgamečiu buvusiu kuopos pirmininku Feliksu Motuzu prišakyje. Yra paskelbtas 90 sukakties vajus ir visus kvietė rasti ir prirašyti naujų narių.

Elzbieta Jodinskienė pranešė gerą naujieną. Bronė Kiaulienienė savo taupomąją apdraudą \$1000 išmokėjo ir vėl įstojo kitam terminui ir su didesne apdrauda.

Spalio mėnuo — Balfo mė-

apie nepaprastą vėžio vaistą Leothril. Filmo komentatorius žymus vėžio ligų specialistas dr. John J. Poland.

• **Perkant ar parduodant namus**, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• **Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.**

MACHINISTS HERE IT IS!!!

The opportunity you've been looking for! A change to move up as your mechanical skills increase.

We are looking for machinists and operators for lathes, ballards, milling and honing machines. A few trainee positions available.

New suburban location
55 hr. 5 day work wk.
Day-night shift openings
Many company paid benefits
See RON HELT
JLM INDUSTRIES INC.
4456 Industrial Parkway
Willoughby, Ohio 44094
"Since 1939"
An Equal Opportunity Employer (77-79)

Care for 10 month boy. Monday thru Friday. Live in preferred. Chagrin Falls. References required. Week-day 464-2424, otherwise 247-8180, Mrs. Donovan. (76-77)

nuo. SLA 352 kuopa jam paskyrė tradicinę auką 10 dol. Sekantis kuopos susirinkimas įvyks lapkričio 3 d. 12 val. Lietuvių Namuose.

Susirinkimui pasibaigus finansų sekretorė E. Jodinskienė pikniko darbininkams suruošė vaišes. Stalai buvo apkrauti užkandomis, gėrimais ir pyragaičiais. Buvo pagerbiamos pikniko šeiminių P. Juškiečių ir M. Žilinskių, į tą skaičių įeina ir vyriausioji šeiminių E. Jodinskienė. Piknikas lengva suruošti kai gaunama gerų šeiminių — virtuvės darbininkių.

Vaišių metu Mykolas Balčiūnas tarė žodį ir pranešė, kad jis rugsėjo 29 d. turėjo trigubą šventę. Tą dieną jis šventė gimtadienį, vardadienį ir vestuves. Sugiedota ilgiausių metų Išaiškėjo, kad greitai turėsime ir daugiau sukaktuvinių. Spalio 13 d. Marija Žilinskienė švenčia gimimo dieną, o gegužės 30 d. Jadviga ir Feliksas Kanapėnai švęs 50 vedybinę sukaktį.

Visuomenės veikėjas ir ilgametis buvęs 352 kuopos pirmininkas Feliksas Motuzas pakeitė adresą: 7311 Navy St., Detroit, Mich. 48209, tel. 849-5722.

Lietuvių Namų Draugija ir Dariaus ir Girėno klubas spalio 26 d. 7 v. vakare Lietuvių Namuose rengia tradicinį rudens balių. Programa: koncertas, vaišės ir šokiai. Dainuos operos solistas Algirdas Brazys. Šokiams gros Vytauto Petrausko orkestras. Stalai užsakai Dariaus ir Girėno sve-tainėje tel. 894-9775.

Universitete Lietuviškam kambariui įrengti komiteto surengtas dvių rūbų išpardavimas rugsėjo 22 ir 28 d. prie šv. Antano bažnyčios buvo sėkmingas ir davė 250 dol. gryno pelno. Žmonės prinesė gerame stovyje daug rūbų ir galvojama už kiek laiko ir vėl daryti išpardavimą.

Jūrų šaulių švyturio kuopa Pilėnų stovyklavietėje sekmadienį spalio 6 d. pasodino 30 medelių — klevukų. Sodiniui vadovavo stovyklų komendantas Stepas Lungys, o medelius parūpino Vincas Atkočiūnas.

Pasodinus medelius piknikauta. Nors oras buvo ir labai gražus, bet rudens laikas piknikauti norinčių ne per daug atsirado ir atvykusiųjų skaičius sukosi apie 60.

Sesės šaulės vadovaujamos Veros Kulbokienės buvo gerai pasiruošusios ir užkandžių ir gėrimų netrūko niekam. Buvo prarastas ir dovanų dalinimas. Laimės bilietukus traukė Rūta Šnapštytė ir laimėjimai teko: Stepui Lungiui, Viktorijai Leonavičiūtei, Liudui Seleniui, Angelei Šukienei ir Alfonsui Šukui. Dovanas suaukavo: Jūratė ir Leonas Pečiūrai, Jurgis Karčiauskas, Adelė Kuncienė, Alfonsas Gumbrys, Jonas Urbonas ir p. Kripas.

7 DIENOS ČIKAGOJE...

(Atkelta iš 8 psl.)

kartojančios masinės antysovietinės demonstracijos, R. Kalantos susideginimas, per pasaulį nuskambėjęs S. Kudirkos žygis į laisvę, o taip pat ir užsienio lietuvių vanagardas, kurį seka tauta ir į jį atsiremusių pilna vilties į šviesesnę ateitį. Jei viso to nebūtų, nebūtų tautai ateities. Tai tautai, kuri pilnai atsilaukė prieš slavinimo-rusinio pavojo. Pabrėžęs, kad tokių brutalių metodų, kurie slavinimui-rusinimui buvo vykdomi carų ir Stalino laikais, dabartiniai Sovietų imperijos vadai nebenaudoja. Jie pasirinkę žymiai pavojingesnius mokslinius metodus ir į darbą įjungti geriausi Sovietijos psichologai bei kiti mokslininkai. Bet jis didelio pavojaus lietuvių tautos slavinimui nebematąs, nes tauta dvasiškai esanti pašalusi gyva ir atspari, o pati Sovietų imperija — pūvančias organizmas. Pabaigai čia rašančio mintis: kad tomis puvimo bacilomis neapsi-krėstų ir gyvoji išeivijos lietuvių tautinė bendruomenė.

PUNCH PRESS

SET-UP OPERATORS

Move to Hollywood, Calif.

Excellent opportunity for qualified set-up operators to enjoy an excellent salary and liberal benefit program in addition to an ideally located plant. You'll need experience with close tolerance punch presses using progressive dyes and air feeds.

APPLY, WRITE or CALL COLLECT for full details on this unique opportunity and our relocation reimbursement plan. Call Mr. Nick Grammatopoulos at

(313) 372-1140

COLEMAN CABLE & WIRE COMPANY

100 South Wacker Drive

Chicago, Illinois

An Equal Opportunity Employer (75-79)

FOUNDRY GRAY IRON

Experienced Journeyman

Squeezer Floor

MOLDERS

and

LABORERS

Must be able to pass physical examination. Good hourly rate. Fringe benefits. Pension plan. Insurance package including major medical.

Write apply or call collect

KENT FOUNDRY CO.

514 Butterworth Southwest

Grand Rapids, Mich. 49504

616-451-8423 (70-79)

HOUSEKEEPER & COOK

Full time for rectory. Live in preferred, Box G-12 Lithuanian Paper, 724 Jefferson Bldg., Philadelphia, Pa. 19149. (75-80)

FOREMAN PRODUCTION

Experienced foreman to supervise the day shift manufacture of candles and other wax products of a well established company. Phone 216-725-6677 from 8 am to 4 pm.

THE A. I. ROOT COMPANY

623 WEST LIBERTY STREET

MEDINA, OHIO 44256

(75-77)

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA. GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandose suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

PARAMA DIRVAI

Atsiliędami į prašymą, savo auka Dirvą parėmė šie skaitytojai:

Kun. J. Žvirblis,
Grand Rapids, Mich. ...\$50.00
Dr. L. Kriaučiūnas,
Palos Park, Ill. 50.00
V. A. Račkauskas, Cicero 20.00
Č. Šadeika,
Farmington, Mich. 20.00
Stepanija Pročkys,
Chicago, Ill. 20.00
Aleksandras Plateris,
Bethesda, Md. 15.00
M. A. Šimkus, Chicago 15.00
Pranas Lekutis,
Muskegon, Mich. 15.00
Valdemaras Šenbergas,
Cleveland, Ohio 15.00
Dr. S. Pacevičius,
Toronto, Ont., Canada 15.00
N. Matijošaitis,
Los Angeles, Ca. 12.00
Tėv. Tomas Žiūraitis,
Washington, D. C. 10.00
Juozas Kriaučiūnas, M. D.,
Toledo, Ohio 10.00
Z. Obelenis,
Richmond Hts., Ohio .. 10.00
A. Zatkus,
Redondo Beach, Ca. .. 10.00
Dr. Jonas Bakšys,
Chicago, Ill. 10.00
Danutė Senikas,
Monticello, N. Y. 10.00
Kazys Ripskis,
Chicago Heights, Ill. .. 10.00
Janina Simutienė,
Laurelton, N. Y. 10.00
Antanas Dagilis,
Westland, Mich. 10.00
Pranas Damijonaitis,
Cranford, N. J. 10.00
Ona Mironaitė, Chicago 10.00
Antanas Elijošius,
Rexdale, Ont., Canada 10.00
Lokadija Česekas,
Toronto, Ont., Canada 10.00
M. Meiliūnas,
Weston, Ont., Canada 10.00
Jonas Šepetyš, Detroit, Mi. 5.00
Vytautas Vaškys,
Crownsville, Md. 5.00
Leonas Ramančionis,
Brooklyn, N. Y. 5.00
Jonas Kalnietis, Baltimore 5.00
Adomas Ambraziūnas,
Los Angeles, Ca. 5.00
Aldona M. Mačys,
Downers Grove, Ill. .. 5.00
Pranas Stankus, Hartford 5.00
J. Liaukus, Woodhaven 5.00
A. Puskepalaitis,
South Boston, Mass. .. 5.00
Jonas Bortkevičius,
Woodhaven, N. Y. 5.00
V. Kasakaitis,
Willowick, Ohio 5.00
Jonas Puzinas, Chicago, Il. 5.00
Stanley Paulauskis, M. D.,
Quincy, Ill. 5.00
J. Mačiulaitis,
Dearborn Hts., Mich. .. 5.00
Petrus Beleckas,
Longuenil, P. Q., Canada 5.00
Kostas Širvinskas-Širvinis,
Cleveland, Ohio 2.00
Elena Olšauskienė, Chicago 2.00
Regina Jasiūnas, ..
Evanston, Ill. 2.00
Antanas Barčas,
Elmhurst, Ill. 2.00
B. Lungys, Chicago 1.00

Visiems aukojusiems nuosirdžiai dėkojame.

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTĖNAS

Dr. D. Giedraitis įteikia Illinois Liet. Gydytojų D-jos premiją amerikiečių žurnalistui Murray Sieger. Įteikimą stebi ALT pirm. dr. K. Bobelis. P. Maletos nuotrauka

• TIKIU, kad kiti laikraštinkai Dirvoje smulkiau aprašys spalio 5 d.d. savaitgalį Chicagoje. O tai buvo vienas iš gyviausių savaitgalių. Penktadienio, spalio 3 d. vakare Jaunimo centre atidaryta Antano Smetonos raštų ir dokumentų paroda, taip pat Putnamo seselių rėmėjų ruošta gintaro paroda su šimtais idomių eksponatų. Tą patį vakarą Jaunimo centro kavinėje vyko vakaronė, specialiai skirta Lietuvos pajūrio brangiam turistui – gintarui. Taip pat tuo metu Tautiniuose namuose prabėgo vakaras raštų. Broniui Railai pagerbti 50 metų plunksnos darbo sukakties proga. Šeštadienį vėl madų paroda Jaunimo centre, Lietuvos žurnalistų s-gos cv narių susitikimas su rašytojais Broniu Raila ir Vyta. Alantu. Tautiniuose namuose – metinė namų vakaronė. Gi sekmadienį, spalio 5 d. Marijos aukšt. mokyklos salėje pagrindinis Lietuvos prezidento A. Smetonos 100 m. gimimo ir 30-jų mirties metinių minėjimas. Ir su džiaugsmu tenka pabrėžti, kad kiekviename šių įvykių dalyvavo daug žmonių, visur buvo parodytas gyvas lietuvių susidomėjimas. Man asmeniškai per tą savaitgalį (o mano tikrieji savaitgaliai yra antradieniais ir trečiadieniais) teko pabūvoti vakare raštų. Br. Railai pagerbti, sekmadienį pamačiau gintaro parodą, kurią per savaitgalį aplankė tarp 1,500-2,000 žmonių, gi antradienį, paskutinį vakarą aplankiau ir labai turtingą A. Smetonos raštų ir dokumentų parodą. Kažin parodos rengėjai ar tikėjosi, kad ją taip gausiai lankys lietuvių visuomenė ir net jaunimas? O jų daug perėjo ne tik per

savaitgalį, bet taip pat ir pirmadienio bei antradienio vakare. Idomu, kad parodos apžiūrėti buvo vedamos lit. mokyklų mokinių ir lietuvių jaunimo organizacijų ekskursijos. Taip pat ir į gintaro parodą. O tai tikrai džiaugsmą keliančios akimirkos, nes jaunime lietuvišką dvasią įkvėps ne vien tik atitrauktinio ar panašaus daiktavardžio pažinimas, bet taip pat ir kuo gausnesnis žinių bagažas apie buvusius mūsų valstybės didžiuosius vyrus, apie savaitą aukšą – gintarą, kurio Lietuvai nesigailėjo ir dabar nesigaili Baltijos jūra. Tik iš kai ko teko patirti, kad atsirado žmonių, neaptenkintų gintaro paroda dėl tariamos 'kolaboracijos'. Mat, parodoje buvo išstatyta gintaro eksponatų, padarytų okup. Lietuvoje gyvenančių žmonių. Tarp jų ir gintarinė Vilniaus Aušros Vartų Marija, pasyviosios Lietuvos rezistencijos vienas iš stiprybės simbolių. Daugumai, bežiūrint į tokius eksponatus, kilo pasididžiavimo jausmas gyvą lietuvių tautą, gyvenančią Lietuvoje. Bet, pasirodo, atsirado ir kitaip galvojančių...

• APIE gyvą lietuvių tautą, gyvenančią Lietuvoje, idomu pranešimą padarė paskutinytis ateivis iš okup. Lietuvos – muz. Aloyzas Jurgutis specialioje Balfo vadovybės sušauktoje spaudos konferencijoje Balfo įstaigoje Chicagoje spalio 1 d. Spaudos konferencijoje la bai gausiai susirinkusiems laikraštinkams, radijo darbuotojams, Balfo veikėjams ir visuomenininkams, Balfo cv nario J. Jasaičio įžangai nuskambėjus ir Balfo cv pirm. M. Rudienei tarus kelis žodžius apie Balfą ir naują atvykėlį iš Lietuvos muz. A. Jurgutį, prieš akis pamatė patį tą asmenį, kurio išgirsti taip gausiai susirinkom eilini antradienio vakarą. Atsistojęs prieš 40-50 žmonių būrį,

muz. A. Jurgutis nesišvais-tė jokiais deklamacijomis, neraudojo apie sunkų gyvenimą pavergtoje tėvynėje, bet pirmiausia paprašė konkretaus dalyko: padėti atsiminti jo šeimą iš Lietuvos. Esą, galimybės visiems kartu pasitraukti į laisvę nebuvo. Tada su žmona susitarė, kad jis vienas bandys pasitraukti. Represijas Lietuvoje likusi žmona su dukra pernešiančios. Ta laimingoji akimirka įvyko gegužės mėn., kai muz. A. Jurgutis nušoko iš sovietinės ekskursijos Jugoslavijoje, o perbėgęs į Italiją, čia gavo politinį prieglobstį ir, Balfui bei M. Rudienei daug padedant, pasiekė JAV krantus ir apsisitojo Chicagoje. Bet už tą šuolį į laisvę, kaip buvo tikėtasi, Jurgučio žmona sovietinio saugumo buvo priversta 'savanoriškai' pasiprašyti atleidžiama iš darbo. Kadangi muz. A. Jurgučiai iš laisvės vieną antrą kartą pavyko telefonu susisiekti su žmona, tai jis jau žinojo iš darbo atleistas savo žmonos ir paskutinį ėjimą: ji parašė Sovietijos valdovams prašymą, kad "esanti lietuvių patriotė, katalikė, kad jai su komunistiniu režimu nepakeliui", ir paprašė vizos į JAV pas savo vyrą. Muz. A. Jurgutis pabrėžė, kad tyla jo šeimą pradžiai, ir prašė jo šeimos reikalų rėkti taip, kaip reikia žydai. Pagal muz. A. Jurgutį, visa Sovietų Sąjungos imperija esąs pūvantis organizmas ir rėksmo laisvame pasaulyje jos valdovai prisibijo. Todėl ir jis pasirinko ne tylėjimo, bet rėksmo kelią.

• LOGIŠKAI, tiesiog akademiškai kalbėdamas, muz. A. Jurgutis pabrėžė, kad jo kartos asmenims okupacijos (gimęs 1939 m.) tautinės stiprybės reikėjo semtis iš šeimose likusių nepriklausomos Lietuvos laikais išleistų knygų ir iš tėvų bei kitų gyvųjų ano meto laikotarpio liudininkų pasakojimų. Taip pat partizanų kovos bei jų išniekinti lavonai pradžios mokyklos ir gimnazijos metais A. Jurgučiai ir jo bendraamžiams kėlė pasiūlykštėjimą komunizmu. Bet ilgainiui beveik sudilo žmonėse dar likusi nepriklausomos Lietuvos literatūra, smarkiai miršta ir tie, kurie dar prisimena nepriklausomos Lietuvos laikus. O Lietuva antisovietinėje rezistencijoje, pasak muz. A. Jurgutį, visų sovietinių respublikų tarpe stovinti pirmoje vietoje ir išsilaikiusi kaip mažiausiai susilavinę tauta. Jaunimo nuotaikos esančios smarkiai priešsovietinės. Ir kas visa tai uždega? Muz. A. Jurgutis išskiai pabrėžė, kad tai uždega kas keleri metai okup. Lietuvoje pasi-

(Nukelta į 7 psl.)

Rašytojui Broniui Railai pagerbti vakare Chicagoje, programos klausosi: V. Civrinskas, Br. Raila, K. Bradūnas, K. Bradūnienė, P. Petrūtis, I. Alantienė, V. Alantaitis, kun. dr. J. Prunskis, D. Railienė, A.T. Antanaitis, N. Baroniene, A. Baronas ir kun. J. Vaišnys.

D. Vakarės nuotrauka.

A. A.

VLADUI NORKUI

mirus, sesutę ONĄ JUODVALKIENĘ

ir šeimą giliai užjaučia ir kartu liūdi

A.L.T. S-gos East Chicagos
Skyriaus Valdyba
ir
Nariai

A. A.

VLADUI VERBYLAI

mirus, mielą čiurlionietį IGNĄ VER-

BYLĄ, velionies šeimą ir jų artimuosius

nuosirdžiai užjaučiame ir kartu

liūdime

LTM Čiurlionio Ansamblis

Tragiškai žuvus

A. A.

VYTUI MAŽEIKAI,

jo žmoną ONĄ MAŽEIKIENĘ, dukteris RENĘ ir ALYTĘ su šeimomis, visus gimines ir artimuosius nuosirdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

Balys Laučė
Jeronimas ir Stasė Jokūbauskai

A. A.

STASEI BASTIENEI

mirus, mamytei p. MACIAUSKIE-

NEI, vyrui PRANUI, seserims, broliui

ir visiems artimiesiems reiškiamo gilia

užuojautą

L. Česėkienė
ir
Nakrošių šeima